

โครงการส่งเสริมการจัดการความรู้ของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ภาคใต้

“เด็กดี พู่วิทยาศาสตร์ที่ปักษ์ใต้”

ตลาดนัดการจัดการความรู้ของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ครั้งที่ 1 วันที่ 6 – 7
ธันวาคม 2551 โรงแรมเมืองลิทอว์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สายฝน แสงหิรัญทองประเสริฐ

เขียน	สายฝน แสงหิรัญทองประเสริฐ
บรรณาธิการ	สมโภชน์ นาคกล่อม
ออกแบบปก	จิระพงศ์ ยิ้มประสาทร
ที่ปรึกษา	คุณทรงพล เจตนาวณิชย์ ผู้อำนวยการสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)
จัดทำโดย	สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) เลขที่ 386/59-60 ซอย 42 ถนนรัชดาภิเษก แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2513-8823 โทรสาร 0-2513-8824
สนับสนุนโดย	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เลขที่ 9 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2544-2513 โทรสาร 0-2544-3896 www.scbfoundation.com www.okkid.net

คำนำ

โลกยุคปัจจุบัน กล่าวได้ว่าเป็น **ยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้** (Knowledge-Based Society and Economy) ที่ขับเคลื่อนหรือแข่งขันกันด้วย **"ความรู้"** เป็นปัจจัยสำคัญ การแข่งขันหรือพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อมุ่งไปสู่ความอยู่ดีกินดี และมีความสุข **"ความรู้"** ถือเป็น **"ต้นทุนทางปัญญา"** ที่ต้องสร้าง ยกระดับ รวบรวม จัดระบบ จัดเก็บ โดยให้เข้าถึงง่าย และนำไปใช้ได้ง่าย หรือเรียกว่าต้องมี **"การจัดการความรู้"** (Knowledge Management / KM) เพื่อให้การดำเนินงานของบุคคล องค์กร และเครือข่ายบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ทำหน้าที่หนุนเสริมการกลไกการทำงานของชุมชนท้องถิ่น ให้มีขีดความสามารถในการนำแนวคิด หลักการ และเครื่องมือการจัดการความรู้ไปใช้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

เอกสารใน **โครงการส่งเสริมการจัดการความรู้ของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่นภาคใต้ ชุด "เด็กดี ผู้ใหญ่ใจดีที่ปรึกษาได้"** ตลาดนัดการจัดการความรู้ของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ครั้งที่ 1 วันที่ 6 – 7 ธันวาคม 2551 โรงแรมเมืองลิเกอร์ จังหวัดนครศรีธรรมราช สรส.จัดทำขึ้นเพื่อ (1) บันทึกร่องรอยการเรียนรู้ร่วมกันของเด็กเยาวชน ครอบครัว ชุมชน กลไก และหน่วยบ่มเพาะเด็กและเยาวชน (2) นำเสนอบทเรียนองค์ความรู้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี (3) นำเสนอวิธีการประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ของเด็กและเยาวชนในชุมชนท้องถิ่นท่ามกลางความหลากหลายของบริบทและเครือข่ายปฏิบัติการ (4) นำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ที่เป็นนวัตกรรมสังคมในการบ่มเพาะเด็กและเยาวชน ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภายใต้การดำเนินงานของโครงการและพื้นที่เครือข่ายอื่นๆ

สรส. ขอขอบพระคุณแกนนำชุมชน ภาคีพันธมิตร และผู้ที่มีส่วนสนับสนุนและเกี่ยวข้องในการกระบวนกรเรียนรู้ร่วมกันทุกท่าน

สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)

ตามดู “เด็กดี ผู้ใหญ่ใจดีที่ปักข์ใต้”

ตลาดนัดการจัดการความรู้ของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ครั้งที่ 1

6 – 7 ธันวาคม 2551

โรงแรมเมืองลิกอร์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความเป็นมา

โครงการส่งเสริมการจัดการความรู้ของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น (4 ภาค) ดำเนินการโดยความร่วมมือของสถาบันสร้างเสริมการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา สนับสนุนโดยมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี สามารถสร้างประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และมีศักยภาพที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง อีกประการที่สำคัญคือ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเด็ก เยาวชน ในท้องถิ่น รวมทั้งเกิดเครือข่ายการจัดการความรู้ในเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

“ตลาดนัดความรู้” เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวดีๆ ที่ผ่านการปฏิบัติมาแล้ว และสามารถกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิดแรงบันดาลใจ มีทิศทาง และวิธีการที่สามารถนำไปใช้จริงได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเปิดตัวโครงการส่งเสริมการจัดการความรู้ของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นภาคใต้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เด่นความสำเร็จ บทเรียน ความภาคภูมิใจ ตลอดจนเติมเต็มการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย ทั้งด้านทักษะชีวิต จิตอาสา และพัฒนาอาชีพ

2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ระหว่างหน่วยบ่มเพาะ ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่วิสัยทัศน์ และแผนร่วมกันในอนาคต

กลุ่มเป้าหมาย

ประกอบด้วยเยาวชนในโครงการฯพื้นที่นครศรีธรรมราชและสงขลา ภาครัฐเพื่อการบ่มเพาะเด็กในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้สนใจ รวมทั้งสิ้นประมาณ 300 คน โดยกลุ่มที่เข้าร่วมเรียนรู้ในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เด็กและเยาวชนในเครือข่ายการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. แกนนำเด็กและเยาวชน พี่เลี้ยง ผู้ประสานงานพื้นที่ภาคใต้
3. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยบ่มเพาะเด็กและเยาวชนอื่นๆ ในพื้นที่ปฏิบัติการและพื้นที่เป้าหมายเพื่อขยายผลในอนาคต
4. สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) และมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด มหาชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เยาวชนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิด แนวทาง และแผนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง กลุ่ม และชุมชนชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ผู้รู้ แหล่งเรียนรู้ และหน่วยบ่มเพาะเด็กและเยาวชน (บ้าน วัด โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ) ได้ช่วยเติมเต็มการเรียนรู้ ตระหนักถึงความสำคัญ มีแผน นโยบาย และแนวทาง ในการหนุนเสริมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่
3. เกิดเครือข่ายหน่วยบ่มเพาะเด็กและเยาวชนในพื้นที่ทั้งด้านทักษะชีวิต จิตอาสา และพัฒนาอาชีพ ที่มีวิสัยทัศน์ แนวทาง หรือแผนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกัน

ก่อนถึงตลาดนัด...

เราเตรียมการกันตั้งแต่วันที่ 4 เริ่มตั้งแต่การจัดการกับหนังสือเล่มเล็กเพื่อใช้ประกอบตลาดนัด จริง ๆ แล้วเราเตรียมไว้ 5 เล่ม คือ เล่มวัด เล่มชุมชน เล่มโรงเรียน เล่ม อบต. และเล่มเยาวชนเด่น แต่ด้วยความไม่ครบถ้วนของข้อมูล เราจึงตัดบางเล่ม และยุบเอามารวมกันเป็นเล่มเดียวกัน เรื่อง “สามบวร สถาน...กับการป่มเพาะเยาวชน” นี้คือเล่มแรกที่คลอดออกมา ส่วนเล่มที่สอง เป็นเรื่องเล่าของน้อง ๆ ในพื้นที่ เช่น น้อง ๆ โรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์ น้อง ๆ ศิษย์เก่าวัดโพธิ์วงศาราม เล่มที่สามเป็นเรื่องเล่าของน้อง ๆ ในพื้นที่ป่าละอู จ.เพชรบุรีและเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเล่มที่สี่เป็นเรื่องเล่าจากพื้นที่ตำบลท่าเรือ คลองน้อย คลองกระบือ กว่าที่จะออกมาครบทั้งสี่เล่ม ปาดเหงื่อกันหน้าดู เป็นโรงงานนรกขนาดย่อม ๆ

ในคืนวันที่ 5 เราจัดเล่มทั้งหมดใส่กระเป๋า ใต้น้อง ๆ จากโรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์ และน้อง ๆ จากตำบลทุ่งโพธิ์มาช่วย กว่าจะเสร็จก็เกือบจะเข้าวันใหม่มะรอมมะร่อ

เป็นบทเรียนแรกว่า ถ้างานเขียนเสร็จช้า อย่างอื่นก็จะพลอยช้าตามไปด้วย แล้วเมื่อเรามุ่งจัดการในเรื่องเล่มเล็ก ทำให้การจัดการเรื่องอื่น ๆ แทรกเข้ามายาก ซึ่งจริง ๆ แล้วมันต้องจัดการ สถานการณ์อย่างนี้ทำให้เราไม่หิ่งพอนที่จะคิดเรื่องอื่นใด

วันที่ 6 เข้า กังงานลงทะเบียน เราเตรียมการโดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นสีต่าง ๆ ตามประเด็น เช่น สีฟ้า จิตสาธารณะ สีเหลือง วัฒนธรรม สีเขียว งานเกษตร สีขาว ทักษะชีวิต สีชมพู แยกวีไอพี แต่เมื่อทุกกลุ่มมาถึง เราถูกจู่โจมด้วยคนหมู่มาก สีนั้นกระเป๋าใส่เอกสารไม่ครบบ้าง คนจะลงทะเบียนแล้วต้องวิ่งไปดูชื่อตัวเองที่บอร์ดบ้าง โอ๊ย มั่วมาก แต่ก็ผ่านพ้นกันไปด้วยดี

บรรยากาศการเรียนรู้วันแรก

หลังจากทักทายกับผู้เข้าร่วมตลาดนัดความรู้ ทั้งเด็กดี ผู้ใหญ่ใจดี และกลุ่มต่าง ๆ ที่จะมาเติมเต็มความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนก็เริ่มต้นการเรียนรู้

ต้อนรับเพื่อนร่วมเรียนรู้

ราชชน บุญเต็ม ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่กล่าวรายงานว่า

“โครงการส่งเสริมการจัดการความรู้ของเด็ก และเยาวชนในชุมชนท้องถิ่นภาคใต้ ดำเนินการโดย สรส. สนับสนุนโดย มูลนิธิสยามกัมมาจล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีการพัฒนาขีดความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนด้วยความมีศักดิ์ศรี และสร้างประโยชน์ให้กับครอบครัว ชุมชน ตลาดนัดความรู้เป็นเครื่องมือที่ใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวดี ๆ ที่ผ่านมา และกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิดทิศทาง และแรงบันดาลใจที่จะนำไปใช้ในอนาคตต่อไปได้ วัตถุประสงค์เพื่อเปิดตัวโครงการ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เด่นความสำเร็จ บทเรียน ความภาคภูมิใจ เติมเต็มการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมายและวิธีการที่จะนำไปใช้ในอนาคต เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์การพัฒนาเด็กและเยาวชนระหว่างหน่วยงาน ปมเพาะเด็กและเยาวชน ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อที่จะนำไปสู่วิสัยทัศน์ และการวางแผนร่วมกันในอนาคตได้”

รำวงเวียนครก

หลังจากராசன กล่าวรายงานจบ เราก็เข้าสู่กิจกรรม **“พื้นที่ทางวัฒนธรรมของเยาวชน”** โดยมีน้องหนูเล็กๆ จากโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลท่าเรือ มารำเวียนครกเรียกน้ำย่อย เป็นกลุ่มที่สืบทอดรำวงจากกลุ่มอนุรักษ์โคพื้นเมือง โดยราเชน และลุงป้า น้าอา ในตำบลเป็นคนถ่ายทอด ใช้เวลาประมาณ 4 สัปดาห์ ก็สามารถออกงานได้เสียตายไม่ได้ดูเต็มๆ ตา แต่ยลตามช่องแล้วก็น่าจะคึกคักดีไม่น้อย... ก่อนจะเริ่มแสดง นักร้องของวงเล่าถึงความเป็นมาของรำวงเวียนครกว่า

“รำวงเวียนครกเกิดขึ้นในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2480 ในสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ในสมัยนั้นเป็นยุคสร้างชาติ ให้ใช้ของไทย กินอยู่อย่างไทย รำวงเวียนครกแรกๆ ชาวบ้านเรียกว่า รำโทน เพราะใช้กลองโทนหรือกลองรำมะนาดประกอบจังหวะ

คำว่าเวียนครกมาจากการนำเอาครกตำข้าวใหญ่มาตั้งตรงกลางลานบ้านเพื่อให้นางรำร่อนไปรอบๆ บางทีก็มีน้ำดื่มมาตั้งบนครก บางครั้งก็มีอาหารมาไว้กินกัน การรำจะมีในตอนกลางคืน หลังจากเสร็จภารกิจในท้องทุ่งนา กินข้าวกินปลาเสร็จ หนุ่มๆ ก็จะออกมาดูสาวๆ รำวงกัน ร้องเพลงกันอย่างสนุกสนาน ต่อมาได้มีการสร้างโรงรำขึ้นมา เป็นโรงโล่งๆ หลังคามุงใบจาก ใช้ซี่ไต้จุดเพื่อเป็นแสงสว่าง เพลงที่ร้องรำวงนำมาจากเพลงบอกซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้าน และบางเพลงแต่งขึ้น มีเครื่องดนตรีคือ กลองรำมะนาด ลูกแซ็ก ต่อมาครูพวงได้ตั้งคณะรำวงเอกศิลป์ขึ้น และมีคณะอื่นๆ ตั้งขึ้น เช่น คณะร้องฟ้า สามัคคี คณะช่องฟ้า คณะศรีฟ้า เป็นต้น”

การรำเริ่มต้นจากเพลงไหว้ครู แล้วก็เพลงที่เราคุ้นและไม่คุ้นหู แต่ที่สำคัญคือ ทำรำจะมีลักษณะเฉพาะตัว เป็นทำรำประกอบเนื้อหาของเพลง แตกต่างจากการรำวงของภาคอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด

เริ่มได้ที่ตั้งต้น

หลังจากที่เด็ก ๆ แสดงจบแล้ว คุณปิยาภรณ์ มัณฑะจิตร ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล กล่าวเปิดงานมีใจความว่า

“ดีใจที่ได้เห็นความสามารถของเยาวชนของเรา ที่สำคัญที่สุดคือ เขามีความกล้าหาญที่จะมาแสดงออก ในหลายๆ ครั้งเห็นหลายท่านเป็นอาจารย์ พวกเราคงรู้เวลาอยู่ในห้องเรียน เรียกให้เด็ก ๆ ทำอะไร ถามว่ามีใครมีคำถามใหม่เจียบ ใครจะถามอะไร เจียบ แต่เราเห็นเด็กตอนนี้เริ่มลุกที่จะมาทำอะไร อันนี้เป็นนิมิตหมายที่ดี สำหรับเรื่องของตลาดนัดความรู้ในครั้งนี้

ต้องเรียนว่า สรส. เป็นผู้จัด ส่วนมูลนิธิสยามกัมมาจลเป็นผู้สนับสนุน โดยที่ทาง 2 องค์กรเราก็คุยกันว่า ทำอย่างไรที่จะหนุนพลังของเยาวชน ซึ่งเป็นพลังสำคัญของชาติ จริง ๆ แล้วถ้ามองเรื่องโครงสร้างของประชากรเราจะเห็นเลยว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากกลุ่มหนึ่ง คือเด็กและเยาวชน ซึ่งสังคมเองให้ความสำคัญน้อย เราพูดว่าเด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ แต่ว่าในแง่ของการปฏิบัติจริง ๆ แล้วก็ปล่อยให้เขาไปอยู่ในห้องเรียน อยู่โรงเรียนแล้วก็บอกว่า เป็นหน้าที่ของครูจะสร้างการเรียนรู้ของเด็ก แต่จริง ๆ แล้วน้อง ๆ เหล่านี้มีการเรียนรู้ทุกวัน ทั้งอยู่ที่บ้าน ที่โรงเรียน เลิกเรียนอยู่ในชุมชน เรียนรู้ทุกวัน แล้วเขาเองก็ทำอะไรได้มากกว่าการเล่าเรียนหรือฟังพ่อแม่เล่าให้ฟัง เขาเองคิดได้ แล้วก็ลงมือปฏิบัติได้ เด็กเยาวชนจริง ๆ แล้วเรียนรู้จากการปฏิบัตินั่นเอง

เพราะฉะนั้นทาง สรส. มูลนิธิสยามกัมมาจลเราก็คุยกันว่า ทำอย่างไรเราจะหนุนเด็กได้เรียนรู้จากสิ่งรอบตัว คิดว่าตัวเองอยากจะทำอะไร คิดว่าตัวเองอยากจะแบ่งปันเวลา แบ่งปันความรู้ ความสามารถเข้าไปร่วม เพื่อที่จะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนของเรา แล้วก็ช่วยกันทำ แรกๆ เราอาจจะทำไม่ได้ อาจจะยังขัดเขิน แต่เมื่อได้ลงมือทำเราก็จะเริ่มรู้กันไปเอง แล้วก็ก็จะง่ายขึ้นเรื่อยๆ นี่แหละที่เราอยากให้เห็นเยาวชนของเราเริ่มที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน แล้วเมื่อเป็นแบบนี้เยาวชนก็จะแสดงพลังออกมา สังคมก็จะเห็นพลังที่แท้จริงของเรา พลังของผู้ใหญ่กับพลังของเด็กเมื่อจับมือกันโดยที่ไม่คิดถึงตัวเองเป็นหลัก คิดถึงส่วนรวม ถ้าเป็นอย่างนั้นได้สังคมไทยก็ยังมี ความหวัง หวังได้ว่าอนาคตของเราจะดีขึ้นกว่าวันนี้ ถ้าหลายคนคิดว่าวันนี้มัน ท้อแท้เหลือเกินกับเหตุการณ์ต่างๆ แต่เราก็จะต้องร่วมมือกัน มองให้ไกล จับมือกันระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดตลาดนัดความรู้ครั้งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้น เห็นว่าเป็นครั้งแรก แต่มันจะยังมีครั้งที่สอง สาม สี่ มีคนอาจจะถามจัดตลาดนัดความรู้ไปทำไม เรียนรู้ร่วมกัน เรียนรู้ไปทำไม เราก็ทำอยู่แล้ว แต่ต้องบอกว่าถ้าเราทำคนเดียวมันก็เดินไปได้หนึ่งก้าว ถ้าเราพร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน เรียนรู้ประสบการณ์ ความสำเร็จ แล้วเอาไปปรับใช้ เรียนรู้ ประสบการณ์ความล้มเหลวจากเพื่อนแล้วเราก็จะไม่ทำอีก เพราะฉะนั้นเราก็จะย่นระยะเวลาความสำเร็จของเราให้สั้นลง อยากจะเห็นพวกเราทุกคนได้ถือว่าการเข้าร่วมในเวทีตลาดนัดครั้งนี้เป็นโอกาสที่เราจะได้พัฒนาตนเอง ได้ เครือข่าย ได้มิตรจำนวนมากที่จะทำงานร่วมกัน หวังว่าเราคงจะใช้เวทีนี้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างประสบความสำเร็จ”

เมื่อจบพิธีการแล้ว เราก็ร่วมดูวิดีโอทัศน์ “เด็กดี ผู้ใหญ่ใจดีที่ปักธงไว้” ที่รวบรวมเอากิจกรรมดีๆ ของเด็ก แนวคิด การหนุนเสริมจากผู้ใหญ่ใจดีมานำเสนอก่อนที่จะแยกย้ายเข้าสู่ห้องย่อย

ตามไปดู...เสริมสร้างการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชน

เราแบ่งห้องย่อยไปตามประเด็น และของดีที่มีอยู่ทั้งในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช และภาคในต่างจังหวัด โดยแบ่งออกเป็น 5 ห้อง คือ

เยาวชนกับการพัฒนาอาชีพ (ห้อง 1)

เติมเต็มการเรียนรู้ โดย *สองชายฟาร์ม* และ*วิทยาลัยการอาชีพ นครศรีธรรมราช*

เยาวชนกับการพัฒนาอาชีพ (ห้อง 2)

เติมเต็มการเรียนรู้ โดย *ลุงช่วง ลิงโพล, สมพร ทองเพิ่ม, และ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช*

เยาวชนกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

เติมเต็มการเรียนรู้ โดย *นายบุญธรรม เทอดเกียรติชาติ และวิทยาลัย นาฏศิลป์นครศรีธรรมราช*

เยาวชนกับคุณภาพชีวิต (ทักษะชีวิต)

เติมเต็มการเรียนรู้ โดย *โครงการสะพานชีวิต สงขลาฟอรั่ม*

เยาวชนกับคุณภาพชีวิต (จิตอาสา)

เติมเต็มการเรียนรู้ โดย *กลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ สุราษฎร์ธานี* รายละเอียดติดตามได้ในเล่มเล็กห้องย่อย

เมื่อกลับจากห้องย่อยแล้ว เราสามารถพลกันอีกครั้งเพื่อสะท้อนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากห้องย่อยทั้ง 4 ห้อง ไม่ต้องอารัมภบทมาก เริ่มต้นด้วย

ห้องเยาวชนกับการพัฒนาอาชีพ (ห้อง 1)

คุณอำนวยก็คือ อ.จำนงค์ หนูนิล กศน.เมืองนครศรีธรรมราช สะท้อนว่า

“...กรณีสองชายฟาร์ม พ่อลูกคู่หนึ่งฝึกฝนตนเองจนรู้ เชี่ยวชาญ ปรับประยุกต์ได้ในทุกเรื่อง จุดเด่น คือ การหาความรู้ เช่น มีคนถามว่า จะขยายพันธุ์ปลาบู่อย่างไร คุณวินัยค้นพบว่า ปลาบู่ครอกหนึ่งลูกจะรอดอยู่ 2 ตัว จากการศึกษาค้นคว้า ชื่อเอกสารมา 3 เล่ม

เล่มหนึ่ง เล่มสอง เล่มสามก็บอกว่าลูกปลาบู่รอดได้ไม่เกินสองตัว ก็เริ่มเอะใจกว่าจะสรุปได้ว่าปลาบู่ครอกหนึ่งเกิดลูกมารอดเพียง 2 ตัว ทดลองจนได้คำตอบเอง บรรยากาศลงในเนื้อหาลึกมาก สมาชิกในกลุ่มอยากรู้ อยากเรียนอะไรก็ให้ถาม ถามนักศึกษาว่าไปเรียนรัฐในสองชายฟาร์มเหมือนหรือต่างจากที่เรียนในสถาบัน นักศึกษาเขาก็บอกว่าต่างกัน มีผู้คนหลายคนที่ทำแล้วมีคำถาม คุณวินัยแนะแนวให้อย่างดี น้ำประปามีฤทธิ์เป็นด่างสามารถทำให้เป็นน้ำจืดได้ โดยใช้ น้ำประปาหนึ่งลูกบาศก์เมตรต่อเกลือหนึ่งแก้ว ใช้เวลา 3 วันก็เลี้ยงปลาได้ คนในเมืองสามารถนำไปปรับใช้ได้ พุดกันได้ละเอียดมาก จนต้องรีบปิดตลาดนัด...”

ห้องเยาวชนกับการพัฒนาอาชีพ (ห้อง 2)

โดย หมอทัน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้สะท้อนด้วยลีลาและท่าทางของนักแสดงใต้ ที่พูดจาตรงไปตรงมาว่า

“...ฟังดูแล้วต้องเรียนหลายชั่วโมง พอฟังแล้วมันเกิดความอยากเสียหมด พอมาดูกล้วยหอมของสมพร เด็กหลายคนฟังแล้วยากได้หน่อกล้วย ส่วนเด็กป่าละอู้อย่างถอดความรู้ไม่หมด เขาไม่ได้เล่าของเขา แต่ถามสมพรพักเดียว

ประทับใจคำพูดสมพรที่ว่า ทำเกษตรมันเป็นเรื่องที่ไม่ต้องถูกบังคับเวลา แต่มีเป้าหมายคือให้ออกผลทันตามตลาด หรอยอยู่ที่ว่าได้ขายเอง ตลาดมากจนผลิตไม่ทัน วิทยาลัยหลายแห่ง คุณสอน 3 ปี 5 ปี 7 ปี ระวังลูกศิษย์ไม่มีอาชีพ ถ้าแต่ถ้าไปสอนในชุมชน สร้างให้เกิดขึ้นในชุมชนได้ อย่างลุงช่วงเล่า เรื่องอาชีพเกษตรของแก สอนให้ทำน้ำหมัก หลายเรื่องที่เคยผ่านมาถึงวันนี้สรุปได้ว่า เรื่องง่ายต้องทำให้ดู สอนแล้วต้องทำให้เป็น...

เยาวชนกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

โดย อ.สถาพร ปาณะศรี จากวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช ได้ตอกย้ำถึงความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นว่า

“...ได้นำประสบการณ์ของตัวเองมาเล่าให้ฟัง ทำอย่างไรทำให้เรารักศิลปะ ทำอย่างไรให้คนรุ่นหลังรักชอบ อนุรักษ์ศิลปะท้องถิ่นบ้านเราให้ชาวต่างประเทศหรือคนภาคอื่นได้รู้ว่าภาคใต้เรามีความเป็นเอกลักษณ์ เมื่อพูดถึงภาคใต้ต้องนึกถึงหนังลุง โนราห์

แล้วก็ประกอบเป็นอาชีพได้ สามารถถ่ายทอดได้ เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษอนุรักษ์ไว้ให้ ถ้าเราเยาวชนไม่อนุรักษ์ ไม่ถ่ายทอดมันก็คงจะสูญหาย นาฏศิลป์เป็นการอนุรักษ์ส่วนหนึ่ง แต่ถ้าไม่ช่วยกันอนุรักษ์ก็จะสูญหาย ถ้าเรามีโอกาสได้เข้ามาศึกษาโดยแท้ศิลปะท้องถิ่นศิลปะชั้นสูงมันก็ไม่ได้แตกต่างเพราะมันเป็นเอกลักษณ์ของชาติเหมือนกัน

เพราะฉะนั้นเลยได้คุยกับทางทีมงาน น่าจะมีเวทีสักเวทีให้กับเยาวชน ไม่ใช่จัดกิจกรรมตรงนี้แล้วหยุดแค่ตรงนี้ น่าจะสานต่อเพื่อให้เป็นรูปธรรมขึ้น เวทีเยาวชนจะมีหลายโรงเรียน นาฏศิลป์เป็นส่วนหนึ่ง บางโรงเรียนเขาเรียนวิชาสามัญ เมื่อกี้เราคุยในเรื่องของวัฒนธรรม บางคนก็เรียนภาษาหลายภาษา ก็สามารถใช้ภาษาที่เขาจำเรียนเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้

ต่างชาติได้รู้ ภาคใต้เราที่มีเอกลักษณ์อะไร บูรณาการร่วมกัน ตรงนี้น่าจะเกิดขึ้นในจังหวัดนครเพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม...”

เยาวชนกับคุณภาพชีวิต (จิตอาสา)

โดย คุณวัชระ เกียรติชู สรุปลใจความสำคัญของการเรียนรู้ห้องนี้ว่า

“...มานำเสนอกรณีตัวอย่างจาก

กลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ เขาทำงานด้วยใจ โดยไม่ได้หวังอะไร ทำงานด้วยความมุ่งมั่น มีความตั้งใจสูง ต่อมาทำให้มีองค์กรต่างๆ เข้ามาช่วยให้กลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ทำงานได้ดีขึ้น และขยายไปสู่ชุมชนต่างๆ เช่น บ้านนาใหญ่ บ้านคลองน้อย

หลังจากนั้นก็ทำวิจัยร่วมกับโรงเรียนบ้านนาใหญ่เรื่องมลภาวะในโรงเรียน โดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ การขยายไปสู่ชุมชนในเรื่องการบริโภคอาหารที่มีคุณค่า การฟื้นฟูวัฒนธรรมพื้นถิ่น การดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชน การเรียนรู้โครงการใหญ่ๆ ของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ส่วนใหญ่จะมีการวิพากษ์วิจารณ์ระบบการศึกษาของรัฐที่กีดกันกลุ่มนักเรียนที่มีจิตอาสาที่จะทำกิจกรรมให้กับโรงเรียน ชุมชน เขาฝ่าฟันด้วยความตั้งใจ ความมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม

สิ่งสำคัญ คือ การเรียนรู้ตัวเอง การวางแผนการทำงาน การเรียนเพื่อจะสามารถควบคู่ไปกับการทำกิจกรรม ปัญหาหลักๆ ของกลุ่ม คือ ระบบราชการ ระบบอำนาจที่มีผลกระทบต่อกิจกรรมของกลุ่มน้อยๆ ทางออกคือตรวจดูตัวเอง เช็คว่าตัวเองมีความมุ่งมั่นเพียงใด การสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นแรงเสริมในการทำงานให้คนในสังคมยอมรับ...”

ตามไปดู...หน่วยบ่มเพาะการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

ในภาคบ่าย เราแบ่งกลุ่มย่อยกันอีกครั้ง เพื่อตามไปดูว่า แต่ละหน่วยบ่มเพาะ อันได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่นๆ เขาคิดอย่างไร ทำอย่างไร แล้วมีอะไรดีๆ เกิดขึ้นที่ตัวเด็กบ้าง

กลุ่มย่อย 1 ชุมชนกับการบ่มเพาะเด็กและเยาวชน พบกับประสบการณ์เด่นจาก *ชุมชนไสตันทอง อำเภอพระพรหม*

กลุ่มย่อย 2 วัดและสถาบันทางศาสนากับการบ่มเพาะเด็กและเยาวชน พบกับประสบการณ์เด่นของ *วัดโพธิวงศาราม อำเภอจุฬาภรณ์ และวัดสระเรียง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช*

กลุ่มย่อย 3 โรงเรียนกับการบ่มเพาะเด็กและเยาวชน พบกับประสบการณ์เด่นของ *โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง โรงเรียนเสาชิงช้าวิทยา และโรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์*

กลุ่มย่อย 4 อบต.และองค์กรต่างๆ กับการบ่มเพาะเด็กและเยาวชน พบกับประสบการณ์เด่นของ *อบต.ปากพูน และหน่วยงานต่าง ๆ*

รายละเอียดการเรียนรู้จะเป็นอย่างไร ติดตามได้ในเอกสารเล่มเล็กต่อไป

เรียนรู้อะไรจากตลาดนัดวันนี้

หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนรู้ทั้งวัน อันเป็นวันสำคัญที่น้องๆได้รับการเติมเต็มในช่วงเช้าจากผู้รู้ แหล่งเรียนรู้ และเยาวชนเด่นซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านทักษะชีวิต จิตอาสา และพัฒนาอาชีพ และช่วงบ่ายได้ฟังเรื่องราวดีๆ ของผู้ใหญ่ใจดีที่หนุนเสริมและสร้างสรรค์เด็กและเยาวชน อันประกอบด้วย 4 สดมภ์หลัก คือ บ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว น้องๆ ได้สะท้อนความเข้าใจให้เราได้ทราบ ถึงการเรียนรู้ตลอดวันเต็มๆ ดังนี้...

น้องอาร์ อนุวัฒน์ กลับกลาย เครื่องช่วยยวชนจิตอาสา โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง

“ตั้งแต่เริ่มเข้ามาในโรงแรม ได้เห็นเพื่อนยวชนจิตอาสาของหลายๆโรงเรียน หลายเครื่องช่วย รู้สึกว่าในสังคมนี้ยังมีคนจิตอาสา อยากจะช่วยเหลือสังคมจริงๆ มาอยู่ ณ จุดนี้ ทุกคนเยี่ยมจริงๆ วันนี้ได้เห็น และคิดว่า ห้องแรกที่ได้เข้าเป็นห้องเกี่ยวกับทักษะชีวิต การก้าวพลาด คนที่ทำผิดพลาด มีอุบัติเหตุในชีวิตที่พลาดไปแล้วกลับมาแก้ตัวได้ใหม่ ก็เหมือนกับว่ายังคิดได้ที่จะกลับตัวกลับใจ ผิดกับคนที่ยังเหลวไหลอยู่ทุกวันนี้ก็ยังเยอะเยอะ ในแวดวงของบ้านผม ของชุมชนผมก็ยังมีคนเหล่านี้อยู่ อยากให้เข้าสถานพินิจเหมือนกัน จะได้ออกมาเป็นเยาวชนที่ดี ได้ประสบการณ์มากมาย การดำรงชีวิตประจำวัน อยากจะทำตามพี่ๆ ในโครงการสะพานชีวิต อยากให้ทุกคนนำเอาความรู้วันนี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ขอขอบคุณสำหรับทุกคนที่ให้โอกาสเรามาในวันนี้ เป็นความรู้สึกที่ดีครับ”

น้องแดงโต วิรดา ศรีวิเชียร วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

“วันนี้เราทุกคนรู้สึกว่า เป็นวันหยุดที่พิเศษสุด ดีใจมากเลย เราได้มาพบเพื่อนๆ จากหลายที่ หลายจังหวัด ได้ประสบการณ์มากมาย การใช้ทักษะชีวิตจากห้องแรก ที่อาร์ได้เล่าไปเมื่อกี้ สิ่งที่สำคัญที่สุด ภูมิใจและตั้งใจที่ได้มาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดวันนี้ เป็นการแลกเปลี่ยนที่คุ้มค่าที่สุด เป็นวันที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นวันหยุดที่ดีจริงๆ”

นภร มณีผล วิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช

“รู้สึกดีใจมาก ๆ ที่ได้มาร่วมกิจกรรมตรงนี้ ที่วิทยาลัยเด็กส่วนใหญ่อยู่ในช่วงของวัยรุ่น มีปัญหาหลายเสพติดและเรื่องเพศเข้ามามาก เราทั้ง 5 คนหลังจากวันนี้แล้วเราก็จะเป็นสื่อกลางของเพื่อนช่วยเพื่อน เราจะนำความรู้ สิ่งดี ๆ จากที่นี่ไปเผยแพร่ต่อให้เพื่อน ๆ ของเรา เมื่อเขารู้เพียงว่ามางานนี้แต่ไม่รู้ว่ามีเนื้อหา มีกิจกรรมอะไรบ้าง แต่พอได้อยู่ในนี้ก็รู้ว่าที่ตรงนี้ได้เสริมสร้างให้กับพวกเราเยาวชน”

กลุ่มสายธาร โรงเรียนเสาชิงช้า

“ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แชร์ประสบการณ์ มีความดีใจเพราะหลาย ๆ สิ่งหลาย ๆ อย่าง หลายปัญหาเกิดกับดิฉันและเพื่อน ๆ เมื่อเราได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เราสามารถคิดแก้ปัญหาได้ เพราะบางครั้งการที่เราแก้ปัญหาด้วยตัวเอง อาจจะคิดว่าดี แต่หากได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ เราก็จะได้ความคิดที่ดี ทางแก้ปัญหาที่ดีกว่า”

อู่ อรุมา ชูแสง กลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ สุราษฎร์ธานี

“คิดว่า เด็กนครเองก็มีจิตใจที่รักสืบสาน และเรียนรู้รากเหง้าของตนเอง สิ่งที่เราได้เรียนรู้ในวันนี้อยากให้แต่ละคนได้ลองคิดว่าเราเอากลับไปทำได้อะไรสักอย่าง สิ่งที่เรากลับไปทำสามารถพัฒนาชุมชน กิจกรรมที่เราทำสามารถพัฒนาตัวเองได้จริงหรือไม่”

กระบวนการแลกเปลี่ยนในวันนี้เป็นโอกาสดีมากที่เด็กๆ ได้มาเรียนรู้ร่วมกัน ประทับใจกลุ่มสายธาร ที่เขามองเห็นว่า กระบวนการอ่านเป็นเรื่องที่พัฒนากระบวนการคิดและพัฒนาตัวเองได้ อยากให้มีพื้นที่ให้เด็กๆ ได้เรียนรู้อีกตลอดไป มันเป็นกิจกรรมดี ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนอยู่แล้ว ครั้งต่อไปอาจจะเปลี่ยนนอกโรงแรมอาจจะไปใช้สถานที่ของชุมชน อยากให้ไปเห็นปฏิบัติการจริงในพื้นที่มากกว่า”

กิตติศักดิ์ นวลละม้าย สงขลาฟอรั่ม

“สงขลาฟอรั่ม เป็นองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านการพัฒนาศักยภาพเด็ก วันนี้มีโอกาสได้มาเรียนรู้กับเด็กและผู้ใหญ่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลาฟอรั่มมีหลักคิดอยู่หลักหนึ่ง นั่นก็คือเรื่องของคำว่า เด็กทำ ผู้ใหญ่หนุน แล้วก็ให้เห็นหลักคิดนี้จริง ๆ ที่นี้ เด็กมีโอกาสได้นำเสนอความคิดของตัวเอง ผู้ใหญ่พร้อมที่จะรับฟังความคิดของเด็กเช่นเดียวกัน”

สามเณร อติศักดิ์ เสน่หา วัดสระเรียง

“ในนามตัวแทนของสามเณร ซึ่งยังถือว่าเป็นเยาวชนอยู่ แม้จะมีสถานะแตกต่างกับเยาวชนทั่วไป แต่วันนี้รู้สึกปลาบปล้ำยินดีที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการแลกเปลี่ยนความคิด ขอเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กเข้าวัด ได้รับการอบรม”

มานพ ไยบำรุง กลุ่มเยาวชนต้นกล้าเกษตรพันธุ์ใหม่ ป่าละอู

“สิ่งที่ประทับใจจากการได้มาร่วมตลาดนัดวันนี้ ได้เจอเพื่อนใหม่หลายคน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากเด็กในพื้นที่ อยากจะมาเรียนรู้อาชีพเกษตรทางภาคใต้ เพื่อจะนำไปประยุกต์ใช้ที่บ้านได้”

ตัวแทนจากโรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์

“ได้ประสบการณ์หลายๆ อย่าง คิดว่าครั้งนี้เป็นสิ่งที่ดีให้เยาวชนได้เรียนรู้กล้าแสดงออก มีทั้งทักษะชีวิต และอื่นๆ อยากบอกว่าเป็นใจมากที่ได้มา”

ทิมตากล้อง

มาด้วยมาตาเขินอาย เพราะอยู่แต่เบื้องหลังตลอด แต่วันนี้มีวัยให้ ได้มาพูดสะท้อนความรู้สึก “รู้สึกภูมิใจมากที่ได้มาในวันนี้”

พี่แอม สุทิน ศรินคร มูลนิธิสยามกัมมาจล

“สำหรับวันนี้ได้เรียนรู้มากทีเดียว เมื่อเข้าห้องวัฒนธรรมก็เพิ่งจะเข้าใจความหมายของมโนราห์ ได้เห็นน้องหลายๆ คนที่มีโอกาสได้เรียนนาฏศิลป์ ได้โอกาสเป็นทูตวัฒนธรรมในช่วงบ่ายได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณครูโรงเรียนต่างๆ ผู้จัดการท่านก็ปลอบปล้ำ

มีความสนใจเด็กดีและผู้ใหญ่ใจดี

หลายคนมาก ปลาบปลื้มใจที่ได้เห็นผู้อำนวยการโรงเรียน (อ.ประพงษ์ ชุตรัง
โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง) ที่เราอยากเห็นแบบนี้มานานแล้ว อีกทั้งครูไก่ (อ.นิวัฒน์
บุญญาณรงค์) ที่สอนให้ห้องๆ รักการอ่าน ทำให้คิดว่าประเทศไทยมีหวังแล้ว
มีความน่าสนใจเป็นพิเศษ จริงๆยังมีอาจารย์อีกหลายท่าน ทางมูลนิธิคงมี
โอกาสดีๆ ในการร่วมเรียนรู้ ดีใจที่เห็นพลังห้องๆ ที่สร้างสรรค์ ทำให้อะไร
ให้กับตนเอง ครอบครัว เป็นอนาคตและความหวังของประเทศไทย เวทีนี้น่าจะ
เป็นเวทีที่ให้โอกาสห้องๆ ได้เรียนรู้ เป็นศูนย์รวมของการที่เราจะสมานฉันท์
ทำในสิ่งดีๆ ร่วมกัน”

ขมวดความคิด ปิดท้ายตลาดนัดวันแรก

โดย อ.ทรงพล เจตนาวณิชย์ ผู้อำนวยการ สรส.

“สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ **ประการ**
แรก เด็กๆ ทั้งหลายเปรียบเสมือนเมล็ด
พันธุ์ที่เจริญเติบโตแข็งแรงได้ เขาต้องการ
ดิน น้ำ ปุ๋ย อากาศที่เหมาะสมกับเขา
เด็กๆ ทั้งหลายก็ต้องการอาหารกาย
อาหารใจ ในการที่จะให้เขาเกิด
พัฒนาการทั้งเรื่องร่างกายที่แข็งแรง จิตใจที่ดีงาม สติปัญญาที่เฉลียวฉลาด
รวมทั้งเข้าสังคมได้

สิ่งเหล่านี้ เราพบว่าเด็กมีศักยภาพสูงมาก แต่ถ้าจะให้เขาเติบโตเป็น
ผู้ใหญ่เก่ง ดี สุข ขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ที่นั่นเลย ผู้ใหญ่ที่อยู่รอบๆ ตัวเขา เริ่มจาก
พ่อแม่ว่าจะป่มเพาะเลี้ยงดูด้วยความเข้าใจได้อย่างไร และก็พบว่าเด็กบางคน
ประสบอุบัติเหตุชีวิตทำให้เดินผิดพลาดไปบ้าง แต่ก็กลับตัวกลับใจเป็นเด็กดี
ของครอบครัว พ่อแม่ ชุมชนได้ ถ้าเข้าใจและให้โอกาสให้เขาได้เรียนรู้ที่ดีพอ

ประการที่สอง เด็กทั้งหลายจะเติบโตอย่างมีคุณค่า อย่างมีความหมาย เขาต้องการการยอมรับ ต้องการมีคุณค่า ถ้าผู้ใหญ่ไม่ยอมรับ เขาก็จะแสดงศักยภาพในทางที่ผิด เป็นเรื่องผู้ใหญ่อีกนั่นแหละที่ควรจจะเรียนรู้ ควรเข้าใจ เพราะฉะนั้นสายตา ท่าทางของคนรอบข้าง มีผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้งหมด ผู้ใหญ่ควรจะต้องเรียนรู้กันมากที่สุดทีเดียว

ประการที่สาม สิ่งที่เด็กต้องการคืออะไร ในวิธีการ เราในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ เราก็ควรต้องทำหน้าที่ในการกระตุ้น ควบคุมระครอง ทั้งการคิด การสร้างจินตนาการ ทำอย่างไรให้เขาคิดดี มีจินตนาการอยากจะทำสิ่งดี ๆ มีโอกาสทำ เรียนรู้ในสิ่งที่ทำ และให้เขาอยู่ในบรรยากาศเรียนรู้ตลอดชีวิต เรียนรู้ทุกลมหายใจ

คิดว่าเด็กที่มาแสดงพลังของเด็กดีในรูปแบบต่างๆ ทั้งการพัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาทักษะอาชีพ และจิตสาธารณะ สิ่งเหล่านี้เด็กบอกกว่าเขาทำได้ถ้าผู้ใหญ่ให้โอกาส สนับสนุน ควบคุมระครอง”

สืบศิลป์ สานภูมิปัญญาการละเล่นพื้นถิ่นปักข์ใต้

เกร็ดเล็ก ๆ จากหลังเวที

มโนราห์ เป็นกลุ่มเยาวชนในท้องที่ อ. สทิงพระ จ.สงขลา ที่มีใจรักในศิลปะพื้นบ้าน ได้มารวมกลุ่มกันเพื่อสืบสานภูมิปัญญาพื้นถิ่น ปัจจุบันมีสมาชิก 30 คน เป็นกลุ่มที่เปิดกว้างให้เด็ก ๆ ได้มาเรียนรู้ ทำกิจกรรมตามความถนัดของตนเอง เช่น การร้อยลูกปัด งานเกษตร แกะหนังตะลุง ดีเครื่อง รำโนรา โดยมียี่ผู้ใหญ่ 3 คนคือ จำนง จตุรงค์ และพลวัตร เป็นผู้ดูแล

ระบำหนังตะลุง
โรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์
 ในยุคปัจจุบันการแสดงหนังตะลุง
 หาชมได้ยาก วัยรุ่น ประชาชน
 ทั่วไปไม่นิยมชม การประดิษฐ์ท่า
 รำโดยประยุกต์มาจากท่าทางการ
 แสดงหนังตะลุง เป็นการอนุรักษ์
 สืบทอดภูมิปัญญาไทยที่หลายคน
 เห็นแล้วชื่นชม

ลิเกฮูลู โดย **คณะชมรมดี**
เกสรฮูลูบ้านในทุ่ง อ.ท่าศาลา เป็น
 หนึ่งในศิลปะการแสดงภาคใต้ที่หา
 ชมได้ยาก นักแสดงเป็นเด็ก
 ทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อให้เด็กหกลึกเสียง
 ห่างไกลจากอบายมุข ใช้เวลาว่าง
 ให้เป็นประโยชน์

วงโหนดำจิว ชุมชนไส
ต้นทง เกิดขึ้นด้วยความบังเอิญ มี
 ครอบครัวหนึ่ง สามี้ออกจากบ้าน
 ไปนอนอยู่หน้า (ชหน้า = กระต้อม
 ปลายนา) เพราะขัดใจกับภรรยา ก็
 ตะโกนบอกให้ภรรยาหาภาษาชนะใส่
 น้ำให้แก่ดื่ม ภรรยา ก็เอาไปให้
 แต่ให้ปากเล็กตักน้ำดื่มไม่ได้ พอดี

ที่ขี้นามียางในรถจักรยานยนต์ แก้กัโมโห หยิบยามาติดใส่ปากไห มีเสียงดัง พอแกได้ยินเสียงก็กลับไปติดใหม่ จึงกลายเป็นเครื่องดนตรี แล้วแกก็สังเกตว่า ไหใหญ่เสียงทุ้ม ไหขนาดกลางก็ได้เพิ่มมาอีกเสียง ก็ไปหาไหขนาดเล็กมาเพิ่ม ได้ครบสามเสียง เพื่อนๆ ก็หาถังเหล็กใส่น้ำมันมาตีแทนกลอง แล้วจึงได้มาเป็นวงไหดำ ต่อมาเมื่อมีกิจกรรมกลุ่มสร้างสุขใส่ต้นทง เต็กๆ มาเห็นก็อยาก หัดด้วย จึงมีวงไหดำจิว ในวันนี้

เปิดตลาดวันที่สอง...น้อง ๆ ชื่อขายกันเอง

เราได้รับเข้าวันฝนตกด้วยวิดิทัศน์ของภาคอีสาน กิจกรรมของน้อง ๆ กลุ่มเยาวชนชนชาติ กิจกรรมการเรียนรู้ในบ้านดินที่เสริมสร้างศักยภาพให้ เต็กๆ พัฒนาเต็มเต็ม “ทักษะชีวิต” การมีพื้นที่สำหรับเด็กในชุมชน ที่จังหวัด ขอนแก่น รวมทั้งการกลับคืนถิ่นของเยาวชนท่ามะไฟหวานที่ชัยภูมิ และการ หนุนเสริมเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างกันตวจระมวล สุรินทร์

มีหลายคำที่ฟังแล้วติดใจ เช่น “...เสริมความคิด สร้างพลังปัญญา เพิ่มคุณค่า การเติบโตไม่ใช่ด้วยการงอมืองอเท้า...”

พอได้ดูวิดิทัศน์ชุดนี้ ทำให้คิดย้อนกลับไปถึงสิ่งที่อาจารย์ทรงพลพูด เมื่อวานนี้ แนวเดียวกันเลย

พอเรียนรู้เรื่องราวของเพื่อนๆ เสรีจ ก็มีกิจกรรมอุ่นเครื่อง ให้ได้ขยับ แข็งขาโยกย้าย สลายกลุ่มเพื่อนเก่า ทำความรู้จักเพื่อนใหม่ “กระรอกเปลี่ยน รัง” ยังใช้ได้ผล อุ่นเครื่องกันพอหอมปากหอมคอ จากนั้นก็แยกย้ายเข้ากลุ่ม เดิมเพื่อทำกิจกรรมต่อ

ลองมาเช็คว่า วันนี้กลุ่มไหนยังอยู่บ้าง

กลุ่มเด็ก มี วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยการอาชีพ เยาวชนคลองน้อย กศน.ชะอวด สงขลาฟอรั่ม มหาวิทยาลัยชุมชนศิลปินพื้นบ้านศรีวิชัย ร.ร.เสา ธงวิทยา เยาวชนป่าละอู เยาวชนตำบลแม่เจ้าอยู่หัว เยาวชนตำบลทุ่งโพธิ์

เยาวชนจากสถานพินิจฯ โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง และโรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์

กลุ่มผู้ใหญ่ มี อบต.ปากพูน, ตำบลนาหมอบุญ กศน.อ.เมืองและชะอวด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และครูจากสถานพินิจฯ

เตรียมสินค้า...หาความรู้เด่นของตัวเอง

อ.ทวี ทรัพย์สิริสุนทร คนดำเนินการซื้อขาย ตั้งโจทย์ให้ห้องๆคิดว่า **กิจกรรมที่ผ่านมาของกลุ่มมีอะไรบ้าง** สืบลงในกระดาษชาร์ท โดยให้เด็กๆ ได้ออกแบบผลิตภัณฑ์ (สินค้าเด่น) ของตัวเองในเวลา 5 นาที เพื่อให้เขาได้คิดทบทวนตัวเองว่าได้ลงมือทำอะไรดี ๆ เต้นๆไปแล้วบ้าง บางครั้งในขณะที่เราทำกิจกรรมเราไม่ได้มีเวลาหรือใส่ใจว่า เราทำอะไรอยู่ สิ่งที่เราทำก่อให้เกิดอะไรขึ้นบ้าง เราคิดอะไร อย่างไร ได้เรียนรู้อะไรจากการทำกิจกรรมนั้นๆ ตอนนี้แหละที่เราจะได้คิดกันแล้ว

เอาละ แต่ละกลุ่มก็เริ่มบรรเลง ลงมือวาดเส้นสายลายอักษร สีเส้นไม่ต้องห่วง เพียบ ช่วงนี้บรรยากาศในห้องจึงค่อนข้างจะเจี๊ยบ เพราะต่างกลุ่มต่างคิดต่างลงมือทำ เรามีโอกาสได้เจอกับเด็กหลายกลุ่ม แล้วก็พบว่า เวลาให้ลงมือทำกิจกรรมแบบนี้ เขาจะสนุกกับการได้คิดสรรค์สร้างผลงาน และมีความตั้งใจสูงมาก บางกลุ่มขนาดได้เวลาเกินชั่วโมงแล้วยังไม่ยอมเลิกraftต้องเอาให้เสร็จก่อน

เรามาคิดได้ว่า เออ เด็กนี่ถ้าเราเปิดโอกาสเปิดพื้นที่ให้ทำในสิ่งที่เขาถนัด ได้ใช้ความคิด ลงมือด้วยตนเอง และเรียนรู้ไปกับมัน ผลงานที่ออกมาจะดูมีพลังมาก จนเรารู้สึกว่า *มหัศจรรย์ ทำได้อย่างไร* แล้วถ้าให้ผู้ใหญ่อย่างเรา

ทำมันคงจะแข็งที่อ ไรชีวิตชีวา เสน่ห์ของผลงานอยู่ที่ตรงนี้แหละ ความมีชีวิต แม้บางครั้งมันอาจจะไม่ได้สวยหรืออะไรมาก บางมุมในความคิดของเด็ก ก็ อาจจะเป็นมุมที่ผู้ใหญ่อย่างเราลืมไปแล้ว กิจกรรมอย่างนี้น่าจะดึงให้ผู้ใหญ่ บางคนได้ทวนกลับมาคิด ทำความเข้าใจเด็กกว่า เขาต้องการอะไร เราจะเสริม อะไรให้แก่เขาได้บ้าง

ได้เวลาซื้อขาย...Shopping กระจาย

เมื่อคิดทบทวนตัวเอง เตรียมผลิตภัณฑ์เสร็จแล้ว ขั้นตอนไปคือ จัดบูธ เพื่อเสนอขายสินค้า แต่ละกลุ่มก็กระจายกันไปหาบูธแสดงผลิตภัณฑ์ แล้วเราก็เริ่มให้โจทย์ใหม่ คือ ให้แต่ละกลุ่มหาผู้เสนอขายสินค้าประจำกลุ่ม 1 คน สมาชิกในกลุ่มที่เหลือก็ไปซื้อสินค้าจากกลุ่มอื่นๆ

การจัดแสดงบูธสินค้าที่โดดเด่น น่าจะเป็นของกลุ่มน้องมโนราห์ มหาวิทยาลัยชุมชนศิลป์พื้นบ้านศรีวิชัย นอกจากกระดาษชาร์ทที่นำเสนอยังมี อุปกรณ์ประกอบฉาก เช่น ชุดมโนราห์ เครื่องดนตรี ทำให้ดูน่าสนใจมากขึ้น กว่ากระดาษชาร์ทเพียงแผ่นเดียว

นอกจากการจัดบูธแล้ว รูปแบบการเสนอขายสินค้าก็มีความน่าสนใจ ไม่น้อย ในช่วงแรกการซื้อขายสินค้าค่อนข้างกระจัดกระจาย ไม่ค่อยเรียก ลูกค้า อาจจะเป็นเพราะยังขัดเขินกันอยู่ แต่ก็ยังพอมีลูกค้าที่เร่เข้าไปคุยด้วย บ้าง แต่ก็ยังค่อนข้างห่างๆ ไม่ค่อยจอบแจคึกคัก...จนกระทั่ง...น้องๆจาก โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้... ไม่รู้คิดอย่างไร ช่างทำได้น่ารักน่าซัง วิญญาณ sale เข้าสิง บรรยากาศคึกคักขึ้นมาทันใด ลูกค้าก็เริ่มมาบูธนี้ด้วยความสนใจ

เราเองก็เร่เข้าไปคุยกับน้องเขาด้วย ตัดใจทำแดนซ์ และความกล้า กลุ่มนี้มีเหลือสมาชิก 2 คน คือ น้องดาร์ วุส ศรีสะอาด และน้องวิว พศิษฐ์ พงศ์ ลี้มหลัก เขานำเสนอโครงการทู ปี นัมเบอร์ วัน ในกลุ่มนี้มีกิจกรรม

หลากหลาย ทั้งด้านการนำความรู้สู่ชุมชนโดยไปสอนน้องๆ ในโรงเรียน เครือข่าย การจัดรายการ to be number one magic radio น้องเขาว่า กิจกรรม คือ แบบฝึกหัดชีวิต เรียนรู้จากตรงนี้ มีอะไรที่สามารถปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ คิดแก้ปัญหาเป็น แบ่งเวลาเป็น ต้องจัดสรรให้ลงตัว ทั้งด้านการเรียนและการทำกิจกรรม รวมไปถึงได้รับประสบการณ์ดีๆ แล้วเขายังบอกอีกว่า เขาใช้หลัก PDCA ทำงาน คือ การค้นหาสาเหตุ วางแผนการทำงาน ตรวจสอบเช็คความพร้อม พัฒนางาน ฯลฯ (ไปค้นเพิ่มเอานะ)

พอกลุ่มนี้เริ่ม วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช ก็สร้างความคึกคักบ้าง วิธีเรียกลูกค้าเหมือนกัน คือ เต็มประกอบเพลง แต่มีอุปกรณ์เพิ่มขึ้น คือ เสียงเพลงจริงๆ ก็ได้อารมณ์อีกแบบ แล้วคนเต้นก็เต้นสวย บอกถึงความ เป็นมืออาชีพ แต่ทีมเมื่อก็ให้คะแนนเต็มเรื่องความกล้า ความคิดสร้างสรรค์นะ พอกลุ่มนี้จบปั๊บ อะ เสียงเครื่องดนตรีมโหรีาก็ดังขึ้นมาทันที ลูกค้ายิ่งเผลอเข้าไป มุง นอกจากตีเครื่องแล้ว ก็ยังมีน้องตัวเล็ก 2 คนออกมาแสดงความสามารถ ในการรำมโหรีด้วย เก่งมาก ดูแล้วทั้งบวกอึ้งบวกเสียว ตัวอ่อนได้ใจจริงๆ

สงบ ทบทวนการเรียนรู้ของตัวเอง

หลังจากหมดเวลา shopping แล้ว อ.ทวี ชวนเด็กๆ นั่งสงบนิ่ง ภายในห้องเริ่มเงียบ เงียบ เงียบ แต่จู่ๆ เสียงโทรศัพท์ก็ดังแทรกมา เสียอารมณ์ เอ้า นิ่งกันต่อ ทำไมต้องนั่งนะหรือ เพราะจะได้เปิดโอกาสให้ตัวเองได้ทบทวน เหตุการณ์ในสองวัน คือ ตั้งแต่ตอนนี้ เมื่อห้าวันที่ที่แล้ว เมื่อชั่วโมงที่แล้ว เมื่อเช้าวันนี้ เมื่อค่ำ บ่าย เช้าวันนี้ เราเรียนรู้อะไรบ้างผ่านเหตุการณ์เหล่านี้ แล้วจดบันทึกใส่สมุดเอาไว้ เห็นหลายคนยังนั่งไม่ลง แต่หลายคนนั่งได้และเริ่มบันทึกการเรียนรู้ของตนเองลงไป ไปแอบดูกันดีกว่า

การเรียนรู้ของ น้องเป็ย สุตา เหมทานนท์ วิทยาลัยการอาชีพ

- ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนๆ ต่างกลุ่ม ต่างโรงเรียน ต่างอายุ
- ได้รับประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม การดำเนินชีวิต
- ได้รับความสนุกสนาน

การเรียนรู้ของน้องเฟิร์น อรุณรัตน์ รอดรงนก เครือข่ายยุวชนจิตอาสา โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง

จากระยะเวลาที่ผ่านมา สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม แม้ว่าสังคมที่เราอยู่ร่วมกันมันไม่ใหญ่มากนัก แต่ก็ทำให้เรารู้จักใช้ชีวิตในการอยู่ร่วมกัน มิตรภาพและสายใยรักที่ทุกคนมอบให้กัน และเรายังได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

- เราได้ความรู้มากมาย
- ได้เข้าใจว่ากลุ่มต่างๆ เขามีกิจกรรมกันอย่างไร
- ได้เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันของคนหมู่มาก
- ได้รู้จักเพื่อนเพิ่มขึ้นในกลุ่มของเรา
- ได้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม
- เข้าใจในการอยู่ร่วมกันของคนหมู่มาก

นี่เป็นแค่หน้าจิ้มเท่านั้น อยากยกมามากๆ แต่เวลาตามไปดูมันน้อย เพราะสักพักก็มีกิจกรรมต่ออีกแล้ว

ให้เราก้าวต่อไป

หลังจากทบทวนตัวเองกันแล้ว ก้าวต่อไปหากจะเดินได้อย่างมั่นคง ต้องกำหนดทิศทาง วางจังหวะก้าว วางแผนในอนาคตด้วยความรอบคอบ

...ลงมือ...

กลุ่มของน้องๆ กลุ่มยุวชนจิตอาสา โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง น่าจะโชคดีกว่ากลุ่มเพื่อนอื่นๆ ที่มีอาจารย์ผู้อำนวยการโรงเรียนคอยให้คำแนะนำที่ดี เช่น ให้ลองดูว่าในพื้นที่หรือชุมชนมีปัญหาอะไรบ้าง ให้เริ่มทำจากจุดเล็กๆ ที่สามารถทำได้ก่อน

เรามาดูว่า เขาคิดทำอะไรกันต่อไป

กลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ สุราษฎร์ธานี

พัฒนางานเดิมที่มีอยู่ สิ่งที่จะเพิ่มเติมต่อไปก็คือ การเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ

สงขลาฟอรั่ม

ก่อนที่จะพูดถึงว่าเราจะกลับไปทำอะไรต่อ อยากจะบอกก่อนว่าสงขลาฟอรั่มทำอะไร เพื่อที่ว่าเราจะได้ทำความเข้าใจกันชัดเจน สงขลาฟอรั่มเป็นองค์กรที่มีมาแล้วกว่า 30 ปี แต่ที่นี้จะยกเอาเพียง 10 ปีหลัง

โครงการแรกคือ โครงการสะพานชีวิต ที่จะพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

กลุ่มต้นกล้าสี่อ เป็นกลุ่มที่ผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว

โครงการสมานไมตรีในพื้นที่โรงเรียน ลดความรุนแรงในโรงเรียน
ตอนนี้มีโรงเรียนนำร่องในภาคใต้ คือ โรงเรียนบ้านตะเคียนเพา

วิทยุชุมชนเด็กและครอบครัว เด็กและเยาวชนจะได้มีพื้นที่สื่อที่
การทำพอร์รั่มก็คือ การที่ให้คนสงขลามีการเปิดประเด็นในพื้นที่ที่จะ
คุยกัน

บ้านแห่งความดี คือ การที่เราจะพัฒนาทักษะชีวิตให้เด็ก และ
เยาวชนก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัว

โครงการเด็กสงขลาอาสาสมัครเพื่อสังคม ก็คือการเสริมสร้างจิต
อาสาให้กับเด็กในพื้นที่จังหวัดสงขลา

โครงการเด็กสงขลาศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การเรียนภูมิปัญญา
ท้องถิ่น

ทั้งหมดนี้คือ โครงการของสงขลาพอร์รั่มที่เราจะสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับ
เด็กและเยาวชน

เมื่อถามว่าเราจะกลับไปทำต่อ ก็คือ เราจะกลับไปทำสิ่งที่ได้อยู่แล้ว
แต่พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น เรามีสถานีวิทยุชุมชนเด็กและครอบครัว
เรามีการทำสื่อเพื่อเด็กของกลุ่มต้นกล้าสื่อ เราก็จะนำสิ่งที่เราได้เรียนรู้วันนี้
เช่น กลุ่มมโนราห์ กลุ่มลิเกฮูลู หรือว่าโหดำ นำไปเผยแพร่ นำไปให้เด็กใน
ชุมชนของเราได้เรียนรู้ อีกตัวหนึ่งคือ สื่อมวลชนศึกษา ตอนนี้เรากำลังกับเด็กใน
วัยประถม มัธยม และกลุ่มเด็กทั่วไป เราก็จะขยายไปสู่กลุ่มเด็กเล็กด้วย เราก็
จะเปิดโอกาสให้คนหลายๆ กลุ่มเข้ามาร่วมทำงานกับเรา และขยายพื้นที่
ทำงาน นอกจากเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง เราก็จะขยาย
เพิ่มขึ้น

ส่วนคนที่จะมาสนับสนุน ตอนนี้การทำงานของเราเป็นการดึงการมี
ส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตั้งแต่เด็ก เยาวชน ครอบครัว คนทำงานด้านเด็ก
และหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานด้านเด็ก เพราะฉะนั้นแล้วเราจะกระชับ
ความสัมพันธ์กับกลุ่มเหล่านี้ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แล้วก็อยากจะยกตัวอย่างการ

ทำกิจกรรมของเราที่ทำให้กลุ่มเหล่านี้มาพูดคุยกัน เราก็จะมีการจัดคอนเสิร์ตหรือจัดการประมูลโดยการขอรับบริจาคจากคนเหล่านี้

สุดท้ายมีข้อคิดที่อยากจะบอกไว้ อย่างแรกเลย เด็กก็คือเมล็ดพันธุ์ที่รอคนที่จะมารดน้ำ พรุนดินเพื่อที่จะให้เขาเจริญงอกงามต่อไป เพราะฉะนั้นแล้วอยากจะฝากว่า ความคิดของเด็กๆ ทุกคนในวันนี้ขออย่าให้เป็นเพียงแผ่นกระดาษที่อยู่บนบอร์ดเท่านั้น สุดท้ายอยากจะบอกว่า ชีวิตสั้นกว่าที่มองเห็นแก้ตัว

วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

พวกเราจะนำความรู้ที่ได้จากเมื่อวานและวันนี้ เราคิดกันว่าจะจัดตั้งโครงการเวทีเพื่อเยาวชน คือ อยากจะให้สมาชิก ประชาชน กลุ่มน้องๆ ในจังหวัดนครได้แสดงซึ่งความคิดหลากหลาย ได้ออกมาบนเวทีนี้ โดย

จัดหาแกนนำ คณะทำงาน สมาชิก

ติดป้ายประกาศเพื่อให้โรงเรียนภายนอกได้รับทราบ

จะกลับคุยกับอาจารย์ เพื่อน พี่ แล้วจึงจะแบ่งเป็นกลุ่มรับผิดชอบในแต่ละโรงเรียน

ถ่ายถอดแก่โรงเรียนอื่นๆ

เปิดเวทีสู่เยาวชน สรุปลงาน

วิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช

การนำความรู้ทางด้านวิชาชีพที่เรียนไปสอนให้กับคนในชุมชน เพราะว่าสิ่งที่เราทำอยู่แล้วอย่างหนึ่งคือ fix it center ซ่อม สร้าง ให้กับคนในชุมชน เยาวชนในชุมชนอาจจะเรียนไม่เหมือนกัน

อยากจะขอความช่วยเหลือจาก สรส. อบต. ศอส. มูลนิธิสยามกัมมาจล เพื่อที่จะสืบสานต่อความคิดของพวกเราให้ช่วยเหลือเยาวชนและชุมชนต่อไป

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

กลุ่มนี้เหลือสองคน เขาเลือกการนำเสนอโดยการคุยโต้ตอบกัน
เหมือนนักจัดรายการ

มีมือจะใช้มือประคองถือเทียนแห่งธรรม

ส่องทางสว่างนำสู่ความหวังสังคมไทย

มีเสียงจะใช้เสียงให้แท้เที่ยงและเกรียงไกร

มีใจจะเทใจผดุงนามและความดี

ขอต้อนรับเข้าสู่รายการ to be number one to be continue the
magic radio ในช่วงใครทำดีแสดงตัวหน่อย เป็นช่วงใหม่ของเราหลังจากที่เรา
ได้ไปตลาดนัดความรู้มา เราก็ได้เพิ่มช่วงนี้ขึ้นมา เราจะได้เผยแพร่เรื่องราว
ของเยาวชนและคนที่ทำความดีให้เป็นที่รู้จัก ที่ประจักษ์แก่สังคม

สิ่งแรกที่เราจะทำ คือ พัฒนาบุคคลในโรงเรียนของเราก่อน เราเริ่ม
จากการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนของเราให้ดีขึ้น สามารถ
นำไปปรับใช้ในกิจกรรมต่างๆ การพัฒนาที่ยั่งยืนเราจะต้องพัฒนาจากเยาวชน
ไปสู่ชุมชน เผยแพร่ความรู้ไปสู่ชุมชน การเรียนรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน

จัดการอบรมโดย จัดผู้มีความรู้ในด้านต่างๆ

การเผยแพร่ไปสู่ชุมชนอื่นๆ โดยผ่านวิทยุชุมชน

โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกป่า ปลูกจิตสำนึก
ให้กับเยาวชนในชุมชน

โครงการเผยแพร่วัฒนธรรมสู่ 4 ภาค (ผ่านเวทีโรงเรียนเตรียมอุดม
แต่ละภาค)

กศน.ชะอวด

มาเป็นข้อๆ แต่ละข้อบ่งบอกถึงแนวทางการเชื่อมโยงเด็กดีและผู้ใหญ่
ใจดีในที่ต่างๆไว้ชัดเจน (ในวงเล็บคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจะเชื่อมโยงกัน)

หนึ่ง ส่งเสริมและฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น (อบจ. อบต.)

สอง จัดตั้งเครือข่ายพัฒนาชุมชน (สรส. กศน. อบจ.อบต.)

สาม ส่งเสริมอาชีพในชุมชน (กศน. พช. เกษตรกร ธกส.)

สี่ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (เกษตร กศน. อบจ. อบต.)

ห้า ส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพผลผลิตด้านการเกษตรให้เป็นที่ต้องการของตลาด ได้แก่ ปลูกผักปลอดสารพิษ ลดการใช้สารเคมี (เกษตร กศน. อบต.)

หก พัฒนาศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน (พช. ศิลปินพื้นบ้าน วธ. อบต. อบจ.)

เจ็ด ส่งเสริมเยาวชนรักการอ่าน เรียนรู้รากเหง้าเท่าทันสังคม (กศน. อบต.)

แปด ใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการหมักปุ๋ยชีวภาพ (สรส. กศน.)

สถานพินิจนครศรีธรรมราช

ได้รู้จักทักษะการทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนความคิด ได้รับความรู้ใหม่ๆ แนวทางการดำเนินชีวิต การพัฒนาในด้านต่างๆ

สิ่งที่จะนำไปใช้ นำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้เยาวชนในสถานพินิจได้รับรู้ ปรับปรุงในด้านต่างๆ นำไปวางแนวทางดำเนินชีวิตหลังปล่อย นำความรู้ไปสู่ชุมชนที่เราอาศัยอยู่ ทำโครงการด้านเกษตร เช่น การปลูกผักปลอดภัย การเลี้ยงปลาน้ำจืด เพื่อเป็นฐานอาชีพหลังถูกปล่อยตัว

เครือข่ายยุวชนจิตอาสา โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง

การขยายเครือข่ายยุวชนจิตอาสา จากรุ่นสู่รุ่น ตอนนี้เป็นกลุ่มเล็กๆ ยังไม่มีเป็นกลุ่มก้อนอย่างจริงจัง รุ่นน้องที่จบไปไม่ได้ให้ความสนใจ เราอยากจะสานต่อให้รุ่นน้องสืบต่อเจตนารมณ์จากพวกเรา

การพัฒนากิจกรรมของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนนันทนาการ มีกิจกรรมมากมายที่สร้างสรรค์และพัฒนานักเรียน เช่น การรำมโนราห์ วงดนตรีไทย ละครคุณธรรม เราอยากพัฒนาสิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบันให้ดีขึ้นมีคุณภาพยิ่งขึ้น

รณรงค์ปลูกต้นไม้ลดภาวะโลกร้อน ในหมู่บ้านจะมีการรณรงค์ปลูกต้นไม้กันเป็นประจำทุก ๆ ปี การปลูกต้นไม้ริมฝั่งถนนให้มีความร่มรื่น อยากรให้หมู่บ้านเต็มไปด้วยความสดชื่น

นำวิทยากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ในแต่ละด้าน มาช่วยสร้างเสริมความรู้ แก่เครือข่ายเยาวชนจิตอาสา ให้เกิดการพัฒนาตนเอง ให้น้อง ๆ ทำกิจกรรมได้หลากหลายขึ้น ดึงกิจกรรมดี ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องจักสาน มาสอนให้เยาวชนในเครือข่าย

รณรงค์เรื่องยาเสพติด ในหมู่บ้านมีสิ่งที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติด ชุมชนของเราแม้จะช่วยกันแต่ผู้นำชุมชนมันก็ไม่สามารถยับยั้งอยู่ได้ เราก็สามารถที่จะดึงให้เยาวชนของเราให้กลับมาทำกิจกรรมดี ๆ ช่วยสร้างเสริมวิชาชีพให้เขาให้เขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

หน่วยองค์กรต่าง ๆ สามารถที่จะเข้ามาช่วยสนับสนุนได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทุนการศึกษา วิชาการ และความรู้

เยาวชนปาละอู

สิ่งได้เรียนรู้จากเมื่อวานและวันนี้ เช่น การเลี้ยงปลาในตู้ การทำนา การทำน้ำหมัก ปุ๋ยหมัก วิทยุชุมชน ช่าง ที่สำคัญเรียนรู้วัฒนธรรมของภาคใต้

สิ่งที่จะทำต่อไป กลุ่มของผมไม่ได้ทำงานแบบเยาวชน เช่น ออกค่าย พวกผมทำงานเกษตรเป็นอาชีพหลัก ที่บ้านเลี้ยงปลาอยู่แล้ว จะกลับไปเลี้ยงกบในกระชัง ปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยหมัก ขยายแปลงผัก ขยายพันธุ์ผัก เช่น ผักหวาน สารไล่แมลง ปุ๋ยจากหัวปลาดุก เปลี่ยนแปลงการปลูกกล้วยไม้ให้ตายพราย

หน่วยงานที่ช่วยหนุนเสริมได้แก่ สรส. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มูลนิธิสยามกัมมาจล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านในท้องถิ่น แต่ที่สำคัญคือ ตัวเราเอง

เยาวชนโรงเรียนเสาชิงช้า

อยากจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปเล่าให้เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ฟัง สิ่งที่ยากทำต่อไปคือ

การทำปุ๋ยหมักที่โรงเรียน

โครงการปลูกผักและเลี้ยงปลาในโรงเรียน

อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรช่วยเรื่องพันธุ์ปลาและพันธุ์พืช

สภาเด็กและเยาวชน ต.แม่เจ้าอยู่หัว

ได้แลกเปลี่ยนความด้านศิลปวัฒนธรรม เรียนรู้ชีวิตของคนในสังคม เข้าใจความสำคัญของตนเองที่อยู่ในสังคม เรียนรู้ขั้นตอนการคิดสร้างสรรค์ ได้มีการปรับปรุงงานใหม่ๆ ที่จะทำ

อยากไปช่วยพัฒนาชุมชน พัฒนาสุขภาพจิตใจ สภาพสังคมในปัจจุบัน ทุกอย่างต่ำลงมากทั้งด้านเศรษฐกิจ จัดกิจกรรมในชุมชน พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม หาวิธีเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

กลุ่มเยาวชน ต.คลองน้อย

- รวมกลุ่มแสดงความคิดเห็น วางแผนงานร่วมกัน
- จัดทำโครงการให้ชัดเจนว่าจะทำอะไร
- ขอคำปรึกษาจากผู้รู้ ให้ผู้นำชุมชนจัดหามาให้
- ขอความร่วมมือจาก อบต. เพื่อสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำโครงการ
- เป็นตัวอย่างให้เยาวชนอื่นๆ ต่อไป

กลุ่มเยาวชน มหาวิทยาลัยชุมชนศิลปินพื้นบ้านศรีวิชัย

- การทำปุ๋ยจากวัชพืช เศษอาหาร
- โครงการคาราวานสร้างเสริมเด็กและเยาวชน ให้เด็ก ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ร่วมกัน
- ประยุกต์ใช้ร่วมกันด้านวัฒนธรรม เช่น ใหลดำกับมโนราห์
- อาสาสมัครเยาวชนคนรักทะเลไทย เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ อ่าวไทย เช่น เก็บขยะ ทำความสะอาดหาดทราย
- ฝึกการแสดงต่างๆ ที่ไม่รู้จัก แต่ได้เห็นจากตลาดนัด
- สร้างลานวัฒนธรรมในตำบล เพื่อเผยแพร่สิ่งที่ได้เรียนรู้ให้กับคนที่ไม่ได้มา
- เชื่อมโยงกับหน่วยงานหนุนเสริม เช่น อบต. ภาครัฐ เอกชน ทุกๆ คนในหมู่บ้าน

กลุ่มคุณ เธอ ฉันทน์ โรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์

- อาชีพส่วนใหญ่ของผู้ปกครอง คือ เกษตรกรรม จะส่งเสริมและเผยแพร่งานเกษตรในครัวเรือน เช่น การเลี้ยงปลาตุ๊ก
- ต่อยอดการเรียนรู้ที่ได้รู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ
- นำความรู้ที่ได้จากห้องวัฒนธรรมไปประยุกต์ใช้กับการแสดงของโรงเรียน และเผยแพร่ขยายผล
- อยากให้ผู้ใหญ่ใจดีเล็งเห็นความสำคัญ ให้โอกาสกับเยาวชน

กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาเป็นบทกลอนที่สะท้อนแนวคิดของการพัฒนาเด็กและเยาวชน เนื่องจากคนนำเสนอเป็นครูศูนย์เด็กเล็ก...

เด็ก ๆ ชอบอะไรใครก็รู้

ชอบรวมหมู่ ชอบเล่นเป็นนิสัย

เด็กเล็กต้องหย่อน ผ่อนตามใจ

ชอบสิ่งใด ให้สิ่งนั้น นั่นวิธี

อยากจรร้องจะรำหรือทำท่า

ครูไม่ว่า ทำได้ ให้เต็มที

แต่การเรียน ลงไว้ให้พอดี

วิธีนี้สอนเด็ก เล็ก เล็ก เอ๊ย

เราต้องเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการเรียนรู้เสียใหม่ ทำในห้องสี่เหลี่ยม
เราไม่เอา เข้าไปดูได้ที่นาหมอบุญ

จะจัดการเรียนโดยให้เด็กได้สัมผัสจากการทำกิจกรรม และนำไปใช้ได้
ได้ในชีวิตของเขา

แหล่งเรียนรู้รัฐชุมชน ค้นคว้าหาภูมิปัญญา ผู้รู้ในชุมชน เช่น อ.จุฬา
ภรณ์ มีลีเกปา ให้การยอมรับและเชิดชู นำผลงานไปเผยแพร่

จะเชื่อมโยงกับเครือข่ายอบต. เช่น ทำโครงการร่วมกันกับปากพูน ไม่
ปิดกั้นทางด้านการศึกษา ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในลักษณะเพื่อนช่วย
เพื่อน แลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันระหว่างอบต. โครงการโรงเรียนพ่อแม่
โครงการพี่สอนน้อง ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเด็กอายุตั้งแต่ 2 – 5 ขวบ ให้
ช่วยเหลือกัน เช่น ทาแบ่งให้ห้อง

หน่วยงานที่อยากให้เข้ามาร่วม เช่น กศน. สพฐ. อบต. สธ. สสส.
สรส. สปสช. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

ความคิด มุมมอง ของผู้ใหญ่ใจดี

อ.จ่านงค์ หนูนิล กศน.อำเภอมือง

“ในตลาดนัดจัดการความรู้ที่ สรส.ทำในวันนี้ ก่อกำเนิดสิ่งดีๆ ขึ้นมา
มากมาย ผู้ใหญ่ก็ตั้งต้นไม่ถูกว่าจะทำอะไรดี แต่เท่าที่เห็นทั้งหมดมันเป็นการ
เรียนรู้หมด แต่เรามาเที่ยวแบ่งแยกว่า ถ้าการเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนใน
ระบบ แบบนี้มันนอกกระบบ แบบนี้มันตามอัธยาศัย ที่จริงมันคือการเรียนรู้อัน
เดียวกัน

เมื่อวานนี้ชอบตรงที่ไปนั่งคุยห้อง อบรมกับหน่วยงานต่างๆ อ.ทรงพล บอกว่า ทำเป็นห้องเรียนรู้ตำบลได้ไหม ทุกคนเต็มเต็มการเรียนรู้กันได้ คือ ในตำบลมีอยู่ 2 คน คือ ผู้เรียนรู้ กับผู้ให้การเรียนรู้ ในคน ๆ หนึ่งก็ต้องมีดีอยู่สักเรื่อง มันต้องหาให้พบ แล้วเอาสิ่งดีๆ ที่มันมีอยู่ตรงนั้นไปเป็นประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ของผู้อื่น

คิดว่าในส่วนงานทั้งหมดมันมีประโยชน์ที่หน่วยงานต่างๆจะไปเสริมหนุนได้ เราเล็งเห็นว่าสิ่งดีๆ เหล่านี้ผู้ใหญ่จะเต็มเต็มอะไรได้บ้าง ซึ่ง กศน.เต็มให้ได้ทั้งหมด ใช้ กศน.ก็แล้วกันอยู่พื้นที่ไหน ตำบลไหน อำเภอไหน จังหวัดใด เรามีโลโก้ว่า เพื่อนเรียนรู้อยู่แล้ว ท่านทั้งหลายทำกิจกรรมเรียนรู้ไม่ว่านอก ระบบ ในระบบ หรือตามอัธยาศัยก็สามารถที่จะไปเรียกใช้ ทุกคน วิธีการ เครื่องมือต่างๆ ที่ กศน.มี เมื่อวานประทับใจสองฟาร์ม เรียนรู้ด้วยตนเอง จัดการตัวเองได้ ช่วยเหลือสังคมไปไม่รู้เท่าไร เขาล้ำหน้า กศน.ไปมาก กศน.ต้องไปเรียนรู้จากเขา”

พีปรีญญา จันทรภักดี อบต.ปากพูน

“ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม รู้สึกภูมิใจกับงานที่ทำในวันนี้ เห็นเยาวชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เป็นโอกาสดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้มุมมองของภาคเยาวชน ได้รับรู้ว่าวันนี้โอกาสของเยาวชนยังมีอีกก้าวไกล ผากไว้ว่า ถ้าเยาวชนมีข้อที่พึงจะขอความช่วยเหลืออย่าได้เกรงใจ ให้ติดต่อได้ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ได้ ผมเชื่อเหลือเกินว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ทอดทิ้งเยาวชน ผากไว้อีกว่าเราอยู่แค่นี้เราจะต้องขยายวงกว้าง ให้เกิดกว้างยิ่งๆ ขึ้นไป แพร่ขยายให้ทุกมุมทุกส่วนของประเทศ”

วิเชียร ไชยเจริญ โรงพยาบาลมหาสารนครศรีธรรมราช

“ดีใจมากที่เด็ก เยาวชน ค้นพบ เห็นคุณค่าของตัวเอง คุณค่าของสังคมบ้านเกิด ว่ามีอะไรดีๆ ที่จะเอามาใช้ให้เป็นประโยชน์ คิดว่าตรงนี้น่าจะมี

การขยายต่อ ชวนเพื่อนต่อ ช่วยกันทำประเด็นอื่นๆ ต่อที่จะให้เห็นมากยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ได้มาวันนี้เห็นความสุขของคนที่คุณค่า ตรงนี้ สำคัญมาก ในแง่มุมมองของสาธารณสุขหนุนเสริมอะไรได้บ้าง ผมคิดว่าตรงนี้ได้ เยอะเลย เพราะว่าสาธารณสุขเองจะเห็นว่าโดยองค์กรสาธารณสุขทั้งหมดไม่สามารถที่จะดูแลสุขภาวะของคนในชุมชนได้ เพราะฉะนั้นคนในชุมชนต้องเห็น และดูแลกันให้มากที่สุด ในท้องถิ่น ในชุมชนก็จะมี อสม. มีเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขอยู่ งบประมาณต่างๆ ก็มีอยู่ เพราะว่าต่อหัวประชากรประมาณ 37 บาท ก็เอาไปใช้ได้เลย อย่านำสาธารณสุขคิดแล้วบริการเรา แต่ต้องให้ สาธารณสุขเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เขาไปหนุนเสริมเรา ในส่วนของโรงพยาบาล มหาราชเองพร้อมที่จะหนุนเสริม เป็นที่ปรึกษา มีงบประมาณบางส่วนที่จะ สนับสนุน การปลูกผักปลอดสารพิษ การทำปุ๋ย ทำน้ำหมัก ศิลปะสีน้ำ ดนตรี แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ มาในเรื่องของภาคีมหาราชเองก็มีภาคีเยอะ ในเวที ของมหาราชก็อยากจะให้ทุกคนเข้าร่วมเสนอสิ่งดีๆ เพราะเรื่องนี้สะท้อนถึงสุข ภาวะของชุมชนเป็นอย่างดี ชุมชนพึ่งตนเอง ชุมชนมีความเข้มแข็ง เยาวชนมี ความเข้มแข็ง มีความคิดดีๆ”

จิริวิทย์ จำปา คณะเกษตรศาสตร์ มทร.ศรีวิชัย

“สองวันที่เราจัดตลาดนัดจัดการความรู้ เห็นชัดเลยว่าแต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กรมีงานมีประเด็นที่ทำออกมาแล้วดีมาก (โชว์หนังสือเล่มเล็ก) ตรง นี้ถ้ามีสิ่งดีๆ จะเข้าไปทำให้แน่นอน ที่เห็นโดยเฉพาะในเขตเตรียมอุดมศึกษา การอาชีพ นาฏศิลป์ เห็นผลงานดีๆ มาก ปากพูนเป็นตัวอย่างของรัฐบาล ท้องถิ่น มีหลากหลายมิติ เรื่องเหล่านี้เอามาเรียนรู้ด้วยกัน”

ครูแดง อนงค์ กศน.ชะอวด

“ก่อนอื่นต้องขอแสดงความยินดีกับน้องๆ ทุกคน คือ จากหลายที่ หลายมุมมองมาอยู่จุดนี้เรามาหลอมเป็นเนื้อเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมาจากต่างที่

แต่เมื่อสรุปความคิดออกมาแล้ว ทุกคนมีความตั้งใจที่จะพัฒนาบ้านของตนเองให้ดีที่สุด ขอเอาใจช่วยเมื่อกลับไปแล้วขอให้คิดว่าสิ่งไหนที่ เราจะเริ่มต้นทำจากตัวเราเองก่อนแล้วจึงค่อยขยายผล ถ้าสิ่งไหนที่ทำไม่ได้ด้วยตัวเองก็ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน”

พี่ไข้อยู่ พรชัย โขติวรรณ

“เรามีกลุ่มเยาวชนสืบสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคม หลายคนอาจจะยังไม่รู้จัก เพราะจับกล้องอยู่ไม่ได้ลงไปในกระบวนการ ต้องขอขอบคุณ สรส.มูลนิธิสยามกัมมาจล ผู้ใหญ่ใจดี เราต้องทำงานกันต่อตั้งแต่พรุ่งนี้ ใครคิดอะไรก็บอกไปยังกลุ่มฯ

เด็กดีผู้ใหญ่ดีที่ปากใต้

มีความหมายสูงคุณค่ามหาศาล

กลุ่มเยาวชนสร้างสื่อสื่อมานานมา

สร้างสรรค์สังคมแล้วนิยมไทย

เพื่อสร้างสุขด้วยเครื่องมือมุ่งทางจิต

ให้รู้ผิดรู้ชอบ แล้วก่อขอบทางใหม่

ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ คุ้มภูมิปัญญาไทย

เด็กรุ่นใหม่ได้ศึกษา พัฒนางาน

กลุ่มเยาวชนสืบสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคม

ร่วมผลสมโรงกระจาย แล้วขยายฐาน

ช่วยจับกล้องตัดต่อภาพให้ทุกหน่วยงาน

ด้วยลูกหลานเยาวชนไทยที่ใฝ่งาม

ทวี สร้อยสิริสุนทร

“เห็นลูกหลานทำกิจกรรมวันนี้แล้ว ที่ลูกๆ ต้องจัดการหลังจากกลับไปแล้วคือ จัดการกับแผนงานในแผนกระดาษให้เป็นแผนงานของกลุ่มตัวเอง ในแผนงานตัวนั้นต้องมีโครงการ อยากจะทำเรื่องเกษตร อ.จำนงค์บอก

แล้ว อยากรจะทำเรื่องสุขภาพ พบแล้ว จะทำเรื่องลือ มีพี่ไข้อยู่แล้ว เห็นใหม่ ครีว่าเรามีช่องทาง พอทำแผนงานกิจกรรมเสร็จแล้ว ไม่รู้ว่าเขาจะสนับสนุน ใหม่ ก็ส่งมาพัฒนาเป็นโครงการได้ที่พี่เวียร์ อาจารย์อีกหลายๆ คนที่จะช่วย หน่วยงานต่างๆ เขาจะได้สนับสนุน”

อ.บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ

“จากการสังเกตมา 2 วัน แล้วมีหลายๆ กลุ่มที่เห็นว่า ต้องเติมเต็มใน โอกาสนี้ คือ ความรู้สึกของเราจะมี 3 ความรู้สึก หดหู่ อึดหิม สงบ คนเราจะ อยู่กับหดหู่และอึดหิมได้ไม่เกิน 4 ชั่วโมงต่อวัน เราอยู่กับความสงบ 20 ชั่วโมง แต่ถ้าใครอยู่กับความหดหู่ อึดหิมเกิน 4 ชั่วโมงต้องให้ระงับไว้ เป็น เรื่องที่ไม่ได้อยู่ในหลักสูตร เราอาจจะไม่รู้จักรักจิตที่สงบของเราก็ได้ ที่ อ.ทวีให้ทำ สมาธิเมื่อเช้า สมาธินี้แหละคือความสงบ เมื่อมีความสงบแล้วมันจะเกิด ปัญญาเห็นทุกอย่างตามความเป็นจริง ไม่ได้เห็นลวงๆ เรียกว่าเป็นถั่วฝักยาว ที่ เห็นงจักรเป็นดอกบัวเพราะเราไม่มีสมาธิและปัญญา

มีสิ่งสำคัญที่อยากให้ทุกกลุ่มมี คือกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะ และ วัฒนธรรม เพราะศิลปะและวัฒนธรรมตามพระบรมราชาชาาทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านสอนไว้ว่า งานด้านการศึกษาศิลปะและ วัฒนธรรมทำให้ปัญญาและจิตใจเจริญ หมายถึงว่าทำให้จิตใจคนกว้างออก การที่จะเชื่อมเครือข่ายทุกเครือข่ายต้องใจกว้าง ใจแคบเชื่อมไม่ได้ มันต้องใจ กว้างเสียก่อนอันดับแรก

การเชื่อมร้อยมันมีโรคอยู่โรคหนึ่งมันตัดการเชื่อมร้อยของคน เรียกว่า โรค 4 บาท ทำที่ที่บาดตา วาจาที่บาดหู แล้วพออยู่ๆ ก็บาดใจ ไม่ เท่าไหร่ก็บาดหมาง 4 บาทนี้เชื่อมกับใครไม่ได้ ต้องระงับ ถ้าเราใจกว้างจะต้อง ยอมรับเพื่อนได้ ทุกคนมีดีกันทั้งนั้นแหละ เขามีเลวอยู่ข้างหัวเขา จงเลือก เอาส่วนดีของเขายังมีอยู่ เป็นประโยชน์กับโลกบ้างยังน่าดู ใจที่เลวอย่าไปรู้ของ เขาเลย จะหาคนมีดีโดยส่วนตัว ย่อมมีแต่ยวค้นหาสหายเอ๋ย เหมือนค้นหา หนวดเต่าตายเปล่าเลย ฝึกให้เคยมองแต่ดี มีคุณจริง

แต่ว่าเราก็ต้องพัฒนาตัวเราเองด้วย คือ อยู่ในความสงบ ที่เห็นว่าอยู่ในความสงบในที่รวมนี้ คือ สถานพินิจ และกลุ่มของไข่นุ้ย ถ้าไม่สงบจะถ่ายทำไม่ได้ แล้วโนราห์เมื่อเข้านี้เพราะลัดขั้นตอนไปนิดหนึ่ง ไม่ได้ไหว้ครูสวมเทริดพอเอาขาไปปักคอปืนไม้ได้เพราะไม่มีสมาธิ มันมีขั้นตอน สมาธิทำให้คนมันคงและเกิดปัญญา ผากไว้ว่าทุกกลุ่มต้องไปเรียนศิลปะและวัฒนธรรม แล้วมีตัวชี้วัดว่าใจเรากว้างขึ้นไหม ถ้าไม่กว้างขึ้นแสดงว่าศิลปะนั้นผิด ต้องหา ศิลปวัฒนธรรมที่ตรงกับจริต (sense) ของเรา

(ว่าแล้วอาจารย์ก็ขบขันทำให้เราฟังเป็นการทิ้งท้าย)

“แล้วน้ำใจของพระโพธิสัตว์ตามที่พระบัญญัติไว้

แม้จะมีอันตรายเราก็ไม่ทอดย

ความสำเร็จเสร็จเมื่อไหร่ตั้งใจคอย

ไม่เจิน้อยหรือใจร้อน ทุกตอนไป

ทำความดีไม่หวังผลการตอบแทน

เมื่อใจหนักแน่นมันคง ไม่ได้หลงหวั่นไหว

การคบคนไม่หวังผลจากผู้อื่น

ไม่ต้องการเอาใจใครแต่ทำไปตามหลักการ

ใครไม่มีลาภไม่ต้องการจะมีหุ่นพระมหาคณโพธิสัตว์ เออ น้องเออ...

บรรทัดฐาน ฆมบุญธรรมนำมาบริการเสนอท่านผู้ฟังอยู่ทั้งวง...”

ปิดตลาด

จากใจผู้สนับสนุน

อาจารย์บุญธรรมว่าบทหนึ่งเสร็จเราก็มาล้อมวงกัน ฟังเสียงสะท้อนจาก พี่แอม สุทิน ศิรินคร จากมูลนิธิสยามกัมมาจล เป็นการปิดตลาดนัด

“สำหรับตลาดนัดภาคใต้เป็นตลาดนัดครั้งที่ 3 ที่ สรส. ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นและ น้องเยาวชนจัดขึ้นมา เมื่อคืนน้องๆ หลายคนคงได้ยินเพลงว่า รัก

ไม่เคยเปลี่ยนแปลง เมื่อคืนได้เห็นน้องสองกลุ่มเป็นตัวแทนของเพลงนี้ ไม่ว่าจะน้องวงไหนที่จะเล่นเพลงอะไรก็แล้วแต่ จะชะชะซ่า กลองยาว ก็จะมีน้องสองคน เต้นอยู่ข้างหน้าจากวิทยาลัยการอาชีพ แล้วก็อีกกลุ่มหนึ่งวิทยาลัยนาฏศิลป์ท่าเยอะมาก วันนี้เพิ่งได้รู้ว่าเขาเป็นแชมป์ระดับภาคของทูปีนัมเบอร์วัน ไม่ว่าจะทำ เต้นน้องยังไวกี่แล้วแต่ เชื่อว่าศิลปินวัฒนธรรมที่อาจารย์บุญธรรมฝากเอาไว้ น้องมีอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว ให้สืบสาย สืบทอดต่อไป เข้าใจว่าวันนี้เป็นยุคของโลกาภิวัตน์ สิ่งที่เราแสดงออกเมื่อคืนนี้ไม่ใช่ความผิดอะไร แต่เป็นพลังที่จะปลดปล่อย จากการที่พี่ปานชวนคิด ชวนตั้งคำถาม ที่พูดรับได้นะคะ ก็เข้าใจน้องๆ โดยตัวพี่แอมตอนเด็กๆ ก็ใฝ่ฝันอยากจะเป็นพี่แก้มเดอะสตาร์ แต่คิดว่า แนวนี้นี้ดีกว่าทำงานเพื่อสังคมดีกว่า น่าจะสนุก

สำหรับ 2 วันนี้ คิดว่าการเรียนรู้สำคัญที่สุด คิดว่าน้องๆ จะได้เรียนรู้ กับตนเองกับเพื่อนๆ และขอให้น้องๆ ลองกลับไปทบทวนว่า เรารู้จักตัวเอง มากแค่ไหน แล้วเรารู้จักเพื่อนๆ เรามากน้อยแค่ไหน แล้วลองดูว่าการที่เรา รู้จักเพื่อน เพื่อนรู้จักเรา สองวันนี้เราจะเอาสิ่งดีๆ อะไรจากเพื่อนและสิ่งดีๆ ที่ เราทำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด แม้ว่าน้องบางคนจะได้เรียนในระบบ การศึกษา น้องบางคนอาจจะไม่ได้เรียนในระบบการศึกษา แต่น้องเองก็มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำสิ่งดีๆ ประเทศชาติต้องการคนแบบนี้ น้องๆ จะต้อง เป็นตัวอย่างของรุ่นน้องๆ ต่อไป

บางเรื่องที่ยังเป็นอุปสรรคบางเรื่องที่ต้องฝ่าฟัน เรายังอยู่ในวัยที่ต้อง เรียนรู้อีกเยอะ สิ่งที่สำคัญคือ ความเพียร อดทน แล้วสิ่งที่เป็นจุดอ่อนของเรา ที่ผู้ใหญ่มักจะไม่นิยมรับว่า เด็กไทยทำได้ นั่นคือ เรื่องของการจัดการ การ จัดการเวลา การจัดการเรียนรู้ของตัวเอง ทำอย่างไรให้สมดุลที่สุด เพราะว่า น้องหลายคนพอมาทำกิจกรรมแล้วการเรียนก็อาจจะตกไป สาเหตุที่ตก เพราะว่าเราอยากเรียนรู้อีก เราก็เลยไม่ค่อยอ่านตำรา คิดว่าการเรียนรู้อีกให้ เรามากกว่าตำรา เราทำข้อคะแนนไม่ดี พ่อแม่ก็เป็นห่วง ครูอาจารย์ก็เป็นห่วง เพราะฉะนั้นเราต้องทำให้สมดุลให้ได้ ถ้าเราทำกิจกรรมดีแล้วการเรียนขอให้ดี ดีในที่นี้ไม่ได้หวังว่าให้น้องๆ ได้ 4.00 อย่าให้ตก อย่าให้ครูอาจารย์เป็นห่วง

กิจกรรมดี ๆ ที่เราคิดแล้วอยากจะทำ เราต้องมีการจัดการเวลาที่ดี ผู้ใหญ่เขาก็จะมองว่าเราคิดดี ทำได้ไม่ทำทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ

น้องมีโอกาสดีมาก ที่มีผู้ใหญ่ใจดีมาช่วย มางบประมาณมาหนุน แต่รุ่นพี่ไม่มีค่ะ ทุกอย่างต้องสร้างด้วยตัวเอง ผู้ใหญ่มักสอนเราว่าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ที่ผ่านมามาก่อนที่เป็นเยาวชนพึ่งตนเองมากที่สุด ลงทุนกับตัวเอง ไม่ให้ใครมาเดือดร้อนเรื่องของเรา เพราะฉะนั้นเมื่อน้อง ๆ มีโอกาสดีก็ให้ใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์และมีคุณค่ามากที่สุด สรส. เป็นองค์กรเอกชนที่ทำงานทุ่มเท เป้าหลักคือ ต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โขคดีมากที่มีองค์กรนี้มาร่วมเป็นกำลังใจ ให้คำแนะนำ มาทำงานด้วย ในส่วนของมูลนิธิเราก็อยากทำสิ่งดี ๆ ให้น้อง ๆ ถึงแม้ว่าเราจะไม่ได้ปฏิบัติด้วยตนเอง แต่อย่างน้อยในฐานะที่เราก็มีอะไรที่จะสนับสนุนน้อง ๆ ได้เราก็อยากสนับสนุนผู้ใหญ่หลายๆ ท่านก็พูดว่า เด็กเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ต้องการการรดน้ำ พรวันดิน

ไต่ถามน้อง ๆ หลายคนก็พูดว่าตอนนี้โลกร้อน เราก็อยากจะทำอะไรลดภาวะโลกร้อน พี่ก็อยากจะทำบอกว่า พี่มีค่ายสิ่งแวดล้อมเยอะมาก สิ่งหนึ่งที่อยากให้น้องตระหนัก คือ เราไม่ได้แค่มาร่วมค่าย ปลูกสำนึก หรือปลูกป่า ปลูกต้นไม้แต่จริงๆ แล้วนั่นคือ การที่น้อง ๆ ปลูกคุณค่าให้กับแผ่นดิน เพราะเท่ากับสิ่งที่น้องทำคือการรักษาลมหายใจของมนุษยชาติ มันไม่ใช่เรื่องเล่น ๆ เพราะฉะนั้นเมื่อน้องทำสิ่งดี ๆ แล้วก็อยากให้น้อง ๆ ได้เรียนรู้กับมันด้วย เรียนรู้กับธรรมชาติ เรียนรู้กับตัวเอง เรียนรู้กับเพื่อนมนุษย์ให้มาก

น้อง ๆ ทุกคนที่มาถึงจุดนี้ได้ ต้องมีอะไรดี ๆ เยอะ มีพลังเยอะ มีความใฝ่ฝันของตัวเอง พยายามทำความฝันของตัวเองให้ดีที่สุด เมื่อเข้าไปคุยกับน้องที่ทีมงานสื่อคนหนึ่ง ถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว เขามีความฝันที่จะเป็นช่างตัดต่อ กว่าที่น้องเขาจะเป็นช่างตัดต่อได้ เขาต้องผ่านอุปสรรคอะไรมาบ้างเหมือนกัน แล้วก็พี่ ๆ ใจดีในทีมนี้สอนเขา ก็เลยถามว่าเป้าหมายชีวิตจริง ๆ คืออะไร เขาบอกอยากเป็นหัวหน้าสถานีโทรทัศน์ ถามว่าเขาอยากเป็นตอนอายุเท่าไร เขาบอกว่า 30 ปี

มองว่าน้องทุกคนน่าจะมีการตั้งเป้าหมายชีวิต แล้วเราจดบันทึกไว้ แล้วดูซิว่าเราสามารถไปถึงความฝันนั้นได้ไหม ซึ่งในระหว่างทางคิดว่าเราจะต้องตั้งใจเรียนรู้น่าดูเหมือนกัน เพราะมันคงไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะฉะนั้นขอฝากไว้ให้น้องทุกคนมีความเพียร พระเจ้าอยู่หัวของเราเป็นแบบอย่างที่ดีของความเพียร เพราะฉะนั้นจึงอยากให้น้องดูพระองค์ท่าน อยากให้น้องๆ ก้าวตามพระองค์ท่าน ขอให้น้องๆ เป็นผู้นำเยาวชนที่ดีของประเทศไทย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาน้องมาค่ายกัน น้องก็จะเห็นจะได้เจอเจอเพื่อนใหม่ๆ อยากให้น้องระมัดระวังอยู่ 3 เรื่อง หนึ่ง **ยาเสพติด** น้องจะทำเรื่องอะไรก็แล้วแต่ ขอให้เราดูแลตัวเอง ดูแลเพื่อน สอง **เพศสัมพันธ์** คนเรารักกันได้ แต่ขอให้รักอย่างถูกหลัก กฎวิธีการ ให้เป็นไปตามธรรมชาติที่เหมาะสมที่ควร เพราะการที่น้องมาอยู่รวมกัน พี่ๆ ครูอาจารย์ทุกคนต้องรับผิดชอบดูแล ถ้าน้องๆ มาค่ายแล้วมีปัญหาอะไรพวกพี่ก็ต้องรับ ไม่ใช่เป็นภาระหนักอะไร แต่ว่าพวกเราต้องตระหนักเหมือนกัน เพราะว่าเดี๋ยวนี้วัฒนธรรมวัยรุ่นเป็นอย่างไร สำหรับอีกเรื่องคือ **การเคารพผู้ใหญ่** วัฒนธรรมประเพณีของไทยเราก็น่าจะต้องยึดติดตัวนี้ไว้

เพราะว่าจริงๆ แล้วน้องหลายๆ คนพอผ่านกระบวนการเรียนรู้เยอะแ่ง มีความสามารถมาก น้องบางคนอาจจะลืมเรื่องของคุณธรรมไป พอน้องลืมตรงนี้บูบ ผู้ใหญ่เขาก็ไม่ให้ความช่วยเหลือ เขามองดูว่าเราเป็นเด็กก้าวร้าว เราารู้สึกว่าเรามั่นใจเราเชื่อมั่นว่าเราทำได้ แต่ทำไมผู้ใหญ่ไม่เห็นด้วย เป็นห่วงอยู่เพราะเห็นน้องหลายคนเก่ง เก่งขึ้นเยอะ เห็นศักยภาพของน้องๆ แล้วก็มั่นใจด้วยว่าประเทศไทยรอดแน่ๆ แต่ว่ากว่าจะถึงวันนั้นขอให้ทั้งเยาวชน ทั้ง พี่ๆ ครูอาจารย์ทุกท่านเป็นกำลังใจให้น้องๆ ด้วย

ส่วนตัวเองในนามมูลนิธิสยามกัมมาจลคิดว่าเรามาถูกทางแล้ว คิดว่าเยาวชนเป็นพลังที่สำคัญ ปีหน้าเราจะจัดพลังเยาวชนพลังสังคม สำหรับสิ่งดีๆ ที่น้องทำ คงมีเวทีมีพื้นที่ให้น้องๆ ได้แสดงเต็มที่”

หลังจากที่พี่แอมสะท้อนเสร็จแล้ว น้องๆ จากสถานพินิจก็มีมอบของที่ระลึกให้

ของฝากจากใจคนจัด

ปาน สมโภชน์ นาคกล่อม ผู้ประสานงานโครงการ เติบโตเติมการ เรียนรู้ของน้องๆ ว่า

“พี่แถมพูดเมื่อก็ว่า น้องๆ มีเป้าหมายชีวิตอย่างไร เราจัดการความรู้ จริงๆ แล้วเราไม่ได้จัดการตัวความรู้ ไม่ได้ทำความรู้ออกมาเป็นเล่มๆ แต่ใช้ ความรู้ที่มีอยู่ในเพื่อน ในชุมชน ในภูมิปัญญาชาวบ้านทำให้บรรลุเป้าหมายใน ชีวิตเราอย่างไร เช่น มองดูว่าน้องตัวเล็กๆ ที่รำโนราห์ให้เราดูเมื่อเช้า เส้นทาง ชีวิตเขาจะไปยังไง น้องเขาก็ฉายแววเห็นชัดตั้งแต่ตอนนี่ คิดว่าสิ่งที่เราได้ เรียนรูวันนี้ก็คือ เราเจอเครือข่าย ตลาดนัดความรู้แค่เป็นเครื่องมือในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่านั้นเอง ให้น้องได้มาแลกเปลี่ยนกัน ดีใจที่ได้เห็นน้องๆ บางคนบอกว่าจะเอาให้ตาไป จะเอานาฏศิลป์ไป บางกลุ่มก็บอกว่าเรายังไม่ทำ เกษตรเลย จะเอาเรื่องเกษตรไป การซื้อขายมันเกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้คิดว่าน้องๆ ไม่ได้จัดการชุมชน ไม่ได้จัดการกลุ่มอย่างเดียว เบื้องหลังกว่าน้องจะมาทำ แบบนี้ รวมกลุ่มกันได้ มันมีการจัดการตัวเองระดับปัจเจก เราต้องจัดการกับ ตัวเองได้ก่อนจึงจะมีเวลาเพื่อกลุ่มเพื่อสังคม ที่ชัดมากเด็กๆ เวลาทำกันเป็น กลุ่มแล้วมีพลัง มีพลังจริงๆ

อีกอันหนึ่งก็คือ ครอบครัวก็เป็นหน่วยบ่มเพาะที่สำคัญ เห็นน้องๆ หลายคนพอมานเข้ากลุ่ม แสดงละครบ้าง จากที่ไปเจอที่ภาคอีสานมา ติดศูนย์ หมดเลยยกเว้นวิทยาศาสตร์ได้ 2 พอไปเข้ากลุ่มละครได้สะท้อนความเป็น ตัวเองออกมา ได้เห็นตัวเองจากละคร น้องเขาก็เลยเปลี่ยน ได้ 3.2 จาก 2 นี่ก็ เป็นสิ่งน่าภาคภูมิใจ

องค์กรทั้งหลายเขาก็พร้อมที่จะเกื้อหนุนน้องๆ โดยเฉพาะ กศน. อบต. สาธารณสุข และที่สำคัญคิดว่าเรื่องเครือข่ายมันจะได้แลกเปลี่ยนเติม เติมกัน เราจะได้เห็นว่าเราอยู่ตรงไหน เราทำประเด็นไหนบ้าง เราอยู่ระดับ ไหน แล้วจะยกขึ้นมาอย่างไร ถ้าโรงเรียนวัดโพธิ์ทองได้มีโอกาสเห็นกลุ่มละคร

ที่ภาคอีสาน จะทำให้ละครุณธรรมของโพธิ์ทองเด่นกว่านี้อีกเยอะ อันนี้ก็เป็นที่
ตัวอย่างว่าเราจัดตลาดนัดทำไม

ตอนพี่ยังเด็ก ๆ มีคำ ๆ หนึ่ง ที่เขียนไว้หลังเสื้อของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่า “**มนุษยชาติมีพันธกิจคือการมอบสิ่งที่ดีที่สุด
ให้กับเด็ก**” พี่จำคำนั้นมาจนบัดนี้ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของ
เด็กและเยาวชน อีกคำหนึ่งที่สะท้อนถึงศักยภาพของเด็กได้เป็นอย่างดี เขา
บอกว่า **งูพิษตัวเล็ก ๆ กัดแล้วก็ตายเหมือนงูใหญ่ สามเนรูรูปเล็ก ๆ อย่า
ไปดูถูกอาจจะมึภูมิธรรมเทียบเท่ากับพระเถระชั้นผู้ใหญ่ได้ สามารถตรัสรู้
เป็นอริยบุคคลได้ และพระราชาม่าจะอายุยังน้อยก็สามารถสั่งตัดหัวคน
ได้ เด็กก็เหมือนกัน เด็กตัวเล็ก ๆ ก็เล็กแต่ตัว แต่จริงแล้ววิญญานที่
แปลว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เก่าแก่ ช่วงทำย่นื้ออยากให้เราปรบมือให้กับ
พวกเรา และที่ ๆ ที่อยู่เบื้องหลัง โดยเฉพาะทีมสื่อสร้างสรรค์”**

หันหลังกลับไปมอง

ผ่านเวทีตลาดนัดไปก็หลายวันแล้ว เราเพิ่งว่างได้มาเจอกันแม้จะไม่
ค่อยครบ แต่ก็พยายามที่จะคุย สะท้อนย้อนมองหลังปฏิบัติการเสร็จสิ้น (AAR
– After Action Review) กันถึงตลาดนัดที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไรบ้าง ลองไปฟัง
กัน

ความคาดหวังต่อตลาดนัด

สิ่งที่ได้เกินหวัง/ได้ตามหวัง

จำนวนผู้เข้าร่วม การให้ความสนใจกับกิจกรรม (แม้บางคนไม่ได้
เชิญ) ก็มาทั้งสองวัน

การเรียนรู้หลากหลาย วันแรกเด็กไม่ค่อยได้คุยเยอะ ยังเปิดโอกาสให้เด็กน้อย แต่วันที่สองเด็กได้แสดงออกมากขึ้น

การเรียนรู้ในวันที่ 2 เด็กนอกกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มโนราห์ เตรียมอุดมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ สามารถสื่อสารได้ชัดเจน สร้างความสนใจได้ ถ้าสามารถสร้างเครือข่ายกับกลุ่มนี้ได้ก็นำมาเป็นแบบในการเรียนรู้ได้ เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมเยอะ

สิ่งที่ไม่ได้ตามหวัง

ส่วนมากสิ่งที่ยังไม่พอใจ เป็นเรื่องการจัดการ การประสานงาน และการควบคุมดูแลให้งานต่างๆเป็นไปตามที่เราคิดไว้ ยกตัวอย่างเช่น

การประสานงาน การเตรียมงาน ระยะเวลาสั้นๆ ไม่มีการยืนยันพื้นที่ การติดตามพื้นที่ที่ยังน้อย การประสานกันภายในไม่ลงตัวกัน เช่น การเตรียมเอกสารแจกผู้เข้าร่วม ควรจัดเตรียมไว้ให้พร้อม ส่วนที่ไม่ครบถ้วนก็ไว้จัดการแจกทีหลัง

การลงทะเบียน ให้มีผู้ควบคุม ตัดสินใจเพียงคนเดียว พอมีหลายคน ทำให้ไม่เป็นเอกภาพ สถานที่ลงทะเบียนให้ห่างจากห้องประชุม

การจัดเตรียมสถานที่ ไม่ได้จัดการกับสถานที่ไว้ก่อนอย่างเพียงพอ

การแบ่งงาน ไม่ได้แบ่งงานให้ทีมที่มีอยู่ชัดเจน หรือแบ่งงานแล้วแต่พอเอาเข้าจริงก็สับสนวุ่นวายพอสมควร

การเรียนรู้ในห้องย่อยช่วงเช้า

เยาวชนกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

เนื่องจากเรื่องนี้อยู่ในความสนใจของคนชวณคุษ (อ.สถาพร ปาณะศรี) การเรียนรู้จึงเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนในเชิงนโยบายว่าจะจัดการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแก่เยาวชนอย่างไรต่อไป จึงมีเรื่องราวของเด็กๆที่สนใจในวัฒนธรรมจะถูกพูดคุยในกลุ่มนี้มาก แต่เรื่องราวของกรณีที่น่าเรียนรู้จากกลุ่ม

เด็กโนราห์ที่มากับอาจารย์บุญธรรม ไม่ค่อยได้เผยออกมาให้เราได้รับฟังมากนัก

ห้องวัฒนธรรม ทำให้เราได้บทเรียนว่า เรื่องใดที่อยู่ในความสนใจของคนชวนคุย และคนชวนคุยมีความรู้ดีในเรื่องนั้นมาก อาจจะต้องตกย้ำ ทำความเข้าใจกันก่อนงานให้หนักแน่นขึ้นว่า ควรชูความรู้อะไรของเยาวชนในวงออกมาแล้วผู้ใหญ่ทั้งหลายทำหน้าที่เติมเต็ม แต่อย่างไรก็ตามประสบการณ์เด่นของโนราห์เด็กในห้องย่อนี้ เราไม่ได้ทำเป็นเอกสารเล่มเล็กมาก่อน จึงทำให้เรื่องราวของโนราห์ไม่เด่นในวันแรก แต่กลับเด่นในวันที่ 2 ตอนเด็ก ๆ ชี้ขอความรู้อันเอง

เยาวชนกับจิตอาสา

ในที่ทีมงานผู้ประสานเอง ไม่มีใครเข้าไปสังเกต จึงไม่ข้อมูลเชิงลึก แต่จากการสนทนากับคนชวนคุยห้องนี้ ประสบการณ์ของกรณีเด่นจากเยาวชนสร้างสรรค์ถูกถ่ายทอดออกมาหลากหลาย และทำให้เห็นประเด็นจิตอาสาที่เชื่อมโยงเรื่องต่างๆมากมาย ถือว่าการชี้ขยายประสบผลสำเร็จ

เยาวชนกับการพัฒนาอาชีพ

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกอ.จางค์ หนูนิล เป็นคนชวนคุย (คุณอำนวย) สามารถจัดการให้กรณีศึกษาที่น่าเรียนรู้คือสองชายฟาร์มได้พูดคุยอย่างทั่วถึง ความรู้ที่ออกมาจากพ่อลูกเกษตรกรคู่นี้จึงมีมากมาย รวมทั้งมีการเปิดโอกาสให้ซักถาม มีส่วนร่วม มีการชี้ขยายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ ได้มากที่สุดทีเดียว

ถ้าเราจัดการใหม่ ให้คนเติมเต็มของวงเกษตรอีกรวงหนึ่งคือลุงช่วงสิงโพล กับสองชายฟาร์มอยู่กลุ่มเดียวกัน จะมันส์กว่านี้ เพราะเรื่องราวเชื่อมโยงกัน (ลุงช่วงเอาปลาตุ๋นไปจากสองชายฟาร์ม แล้วขยายผลสู่เยาวชนทำเรือ ฯลฯ)

เนื่องด้วยกลุ่มเกษตรกรทั้ง 2 วง อยู่ชิดกันเกินไป ทำให้ดึงดูดความสนใจของผู้เข้าร่วมจากอีกวงหนึ่งเข้ามาอีกวงหนึ่ง (เสียงรบกวนกันเล็กน้อย)

ส่วนวงเรียนรู้ด้านการเกษตรอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีมือจิรวิทย์ จำปา เป็นคุณอำนวย ไม่ได้ตั้งศักยภาพของกรณีเด่นออกมาถ่ายทอดให้หมดจด ให้สิ้นความ ทำให้การถ่ายทอดความรู้ซุกซลัก มีการให้ความเห็นและตัดสินกรณีเด่น เช่น ดีแต่ยังไม่สุดยอด เราคาดหวังว่าคุณอำนวยผู้บริบทของกรณีเด่นทั้งหมด น่าจะเชื่อมโยง และทำให้การเรียนรู้ต่อเนื่องกันได้ แต่ไม่เป็นไปตามหวัง

เราคาดหวังว่าลุงช่วง สิงโพล มีบทบาทเป็นผู้เติมเต็ม แต่สมพรทองเพิ่ม เป็นกรณีเด่นที่น่าเรียนรู้ แต่สมพรมีเวลาพูดน้อยน้อย ทั้งที่การพูดจาของสมพรมีความชัดเจน มีความรู้เยอะ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

เป็นห้องที่น่าจะได้เรียนรู้มาก เพราะมีแหล่งเรียนรู้เข้ามาร่วมมาก เช่น เกษตรกรตัวจริงทั้งเด็กและผู้ใหญ่ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม เยาวชนที่เป็นตัวอย่าง แต่ว่าดึงความรู้ได้น้อย

คนเติมเต็มอีกส่วนหนึ่งคือวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช สะท้อนว่า ถ้าได้รู้แนวคิดของตลาดนัดมากกว่านี้ จะได้จัดให้มีการลงมือปฏิบัติจริง (มีการเรียนรู้จากการได้ลงไม้ลงมือ) และจะเอาผลงานเด็กมาแสดงให้มากขึ้น เนื่องจากผู้เข้าร่วมเรียนรู้กลุ่มนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ เราควรมีการตามต่ออย่างไร เป็นประเด็นที่วง AAR ทิ้งท้ายกันไว้

เยาวชนกับทักษะชีวิต

ทีมงานที่เป็นกรณีเด่นในห้องนี้ สะท้อนว่าคุณอำนวยดับท ติความ และสรุปบางอย่างไม่ถูกต้อง และไม่ได้ปล่อยให้กระบวนการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ของกรณีเด่นสิ้นไหลไปเอง เนื่องจากกรณีเด่นห้องนี้สามารถเป็นคนชวนคุยได้ในตัว แต่โดยสรุปแล้วมีสื่อดี กรณีเด่นก็ชัดเจน มีการถ่ายทอดผ่านเรื่องเล่าดี การเรียนรู้ถือว่าผ่าน แต่ถ้าได้เด็กและเยาวชนที่โตกว่านี้มาเรียนรู้ในวงนี้ ก็จะได้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น

น้องบอย สงขลาฟอร์ม สะท้อนให้ฟังเมื่อคราวที่เราตามไปเยี่ยมเยียน ถึงสงขลาว่า สิ่งที่คุณในวงมันเชื่อมโยงกัน แต่บางครั้งคุณอำนวยความสะดวกไม่เห็นว่าเขาไปเห็นเป็นภาพกิจกรรม ไม่เห็นว่าความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังกิจกรรมคืออะไร และเป็นวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงอยู่กับกระบวนการ/กิจกรรมอย่างไร

มีบางช่วงสไตล์การใช้คำพูดที่ตรงๆของคุณอำนวย ทำให้สะท้อนความรู้สึก เช่น การสรุปว่าที่คุยกันมาไม่ได้อะไรเท่าไร ทั้งที่ความรู้สึกของกรณีเด่นเห็นว่าที่คุยมาคือเนื้อหาทักษะชีวิตเลย บางทีการเข้าใจความหมายของหรือการตีความทักษะชีวิตที่แตกต่างกัน คือสาเหตุของการเห็นต่าง บางคนอาจเข้าใจว่าทักษะชีวิตคือการประกอบอาชีพ การทำมาหากิน

น้องบอยเล่าให้ฟังว่า ในทีมเราคุยกันเยอะมาก เตรียมไปอย่างดี เรารู้สึกว่าในห้องย่อยเด็กต้องได้อะไร เราวางไว้หมดแล้ว มันจะเริ่มต้นด้วยบอยตาม ด้วยพี่ตุ๊ก เราจะทำให้เห็นความเป็นมาว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกทำงานกับเราแล้วเป็นอย่างไร ท้ายที่สุดกระบวนการกิจกรรมที่ใช้คืออะไร แล้วเด็กได้อะไร แต่เนื่องจากเวลามาบีบเราด้วย

แต่สิ่งที่ทีมสงขลาฟอร์มเครียดมากที่สุดคือ การตั้งคำถาม ซึ่งสร้างความรู้สึกว่าเป็นคำถามแนวตั้ง มองว่าน้องผมด้อยโอกาส เป็นเรื่องที่ยอมไม่ได้ ผมเสียใจมากที่สุดที่เขาไปตั้งคำถามกับน้องอย่างนั้น เช่น คุณมีปัญหาอะไร ครอบครัวคุณอยู่อย่างไร ผมฟังแล้วผมรู้สึกนะ สงสารน้องเล็ก ๆ ที่นั่งอยู่ในห้องหลับแล้วหลับอีกไม่รู้จะแก้อย่างไร แต่ก็มึนกลุ่มน้องๆ จากสถานพินิจเขาตามมาคุยต่อกับเพื่อนเขาจากสงขลา

จากกรณีห้องย่อยในช่วงเช้ามีบางห้องที่ทีมงานเราไม่ได้วางแผนกระจายกำลังกันไปเรียนรู้ในห้องต่างๆ แต่ไปตามความสนใจของตนเอง ทำให้บางห้องขาดทีมงานของเราสะท้อนข้อมูล (หรืออาจเป็นเพราะเรามีทีมงานน้อยด้วยก็เป็นได้)

ภาพรวมช่วงเช้า ถือว่าการเรียนรู้เป็นไปได้ดี ผู้เข้าร่วมมีความสนใจ แม้ว่าจะล่วงเลยเวลาไปนิดหน่อยก็ตาม เวลาสำหรับการแลกเปลี่ยน (ชั่วโมงครึ่ง) คิดว่าพอเพียงสำหรับการพูดคุย ขึ้นอยู่กับคุณอำนวยว่าจะสามารถจัดการวงเรียนรู้ได้ดีเพียงใด

การเรียนรู้ในห้องย่อย ช่วงบ่าย

ห้องโรงเรียนกับการบ่มเพาะเยาวชน

เปิดโอกาสให้เด็ก โรงเรียน ทุกพื้นที่ได้แสดงออก ได้เล่าเรื่องของพื้นที่เยอะ ที่งานเราไม่ได้เข้าไปสังเกตการณ์ตลอด แต่ได้เห็นบรรยากาศของการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และฟังการสะท้อนจากคนที่เข้าไปร่วมเรียนรู้ด้วยแล้ว คิดว่า “ผ่านฉลุย”

ห้องวัดกับการบ่มเพาะเยาวชน

คิดว่าน่าจะทำให้เจ้าอาวาสพูดมากๆ พ่อท่านทุ่งโพธิ์เล่าได้ดี ดึงความสนใจเด็กได้ แต่คุณอำนวยต้องจัดการคนที่อยู่ในวงได้ ต้องเปิดโอกาสให้ท่านได้พูดถึงวิธีการจัดการภายในของท่าน มีคนในวงบางคนพูดยาว จนท่านไม่ได้ถ่ายทอดออกมาเต็มที่ และบางที่การพูดถึงศาสนาในแง่ลบ ทำให้บรรยากาศที่สนุกสนาน ถูกขัดจังหวะไปบ้าง

ถ้าสามารถจัดให้พระที่มีแนวทางต่างกันมาแลกเปลี่ยนกันได้จะดี ความรู้มาก

ห้องชุมชนกับการบ่มเพาะเยาวชน

(ไม่มีทีมเราเข้าไปสังเกตตลอด) แต่จากการผ่านเข้าไปดู เห็นว่าบรรยากาศการแลกเปลี่ยนดี ทัวถึง

ห้องอปท.และหน่วยงานกับการบ่มเพาะเยาวชน

บรรยากาศการแลกเปลี่ยนดี ทัวถึง มีการเรียนรู้กันและกัน คุณอำนวยสามารถอำนวยความสะดวกได้ดี แต่เป็นห้องที่ใช้เวลาคูยก้นนาน

คะแนนความพึงพอใจในภาพรวมของการเรียนรู้ตลาดนัดครั้งนี้ ที่ทีมงานให้อยู่ที่ประมาณ 70 – 75

ตัวอย่างเสียงสะท้อนจากผู้เข้าร่วม

การเรียนรู้หลากหลาย แต่ยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุง คือ การประสานงาน งบประมาณ (เช่น ค่าเดินทาง) อาหาร (หุงกินไป) งบประมาณในส่วนที่ต้องเสียไปมาก ๆ อย่างนี้น่าจะนำไปหนุนเสริมกิจกรรมในพื้นที่มากกว่า

พี่สุเทพ (สถานพินิจ) สะท้อนว่าถูกจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วม ทำให้เด็ก ๆ จากสถานพินิจมาร่วมน้อย หนังสือเชิญต้องส่งให้รวดเร็วกว่านี้ การทำความเข้าใจกับหน่วยต่างๆ ที่มาเข้าร่วม สร้างความชัดเจนให้มากกว่านี้ ส่วนสถานที่ไม่จำเป็นต้องเป็นโรงแรมก็ได้ เป็นสถานที่เป็นธรรมชาติกว่านี้

(ในทีมแลกเปลี่ยนกันว่า ถ้าจัดสถานที่นอกเหนือจากโรงแรม เราจะต้องวุ่นกับการจัดการเยอะขึ้น ทีมเราเองยังไม่แข็งแรงเท่าไร อีกทั้งฝนฟ้าที่กำลังตกก็ไม่เหมาะ)

การเรียนรู้ช่วงกลางคืน

พิธีกร ชลुकชลัก เพราะเราเตรียมเด็กเป็นพิธีกรไว้แล้ว แต่ขาดการประสานงานล่วงหน้า เด็กเพิ่งรู้ตัว ทำให้พิธีกรไม่มีเวลาเตรียมตัว

การแสดง อยู่ในเกณฑ์ดี ผู้เข้าร่วมให้ความสนใจ ผู้แสดงมีความพร้อม เด็กได้แสดงออก ได้สนุก เป็นสีสันของงาน

การเรียนรู้ของตลาดนัดวันที่ 2

คิดว่าบรรยากาศจะน่าเบื่อ แต่ก็ดีกว่าที่คิด เด็กให้ความสนใจเรียนรู้จากเพื่อน เบื้องหลังคือมีการปรับแผนจากระดมความคิดเห็นเป็นกลุ่มๆ ตามพื้นที่ (หน่วยงาน องค์กร ตำบล) ทำให้บรรยากาศไม่เคร่งเครียด

เด็กมีการเรียนรู้กันเอง การเรียนรู้ข้ามกลุ่มยังคงค่อนข้างน้อย เนื่องจากอาจจะไม่คุ้นเคยกับกระบวนการตลาดนัด อยากนำเสนอของตนเองมากกว่า เรียนรู้จากกลุ่มอื่น อีกเรื่องคือข้อจำกัดด้านจำนวนคนที่มา บางแห่งน้อย (2-3 คน) ทำให้ไม่สามารถไปเรียนรู้กลุ่มอื่นได้ เราคุยกันไปถึงการเรียนรู้ของกลุ่มเด็กป่าละอูที่มาร่วม เราคิดกันว่าน่าจะคุ้มกับการลงทุน เด็กน่าจะได้ในเรื่องการปรับตัว การวางตัวในการอยู่ในสังคม ศิลปวัฒนธรรมข้ามภาค และความรู้จากกลุ่มย่อยท้องถิ่น

ตัวอย่างความสนใจของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วม

เราได้พูดคุยกันว่าเยาวชนแต่ละตำบล แต่ละโรงเรียน แต่ละพื้นที่มีท่าทีการเรียนรู้อย่างไรบ้าง ทำให้ทราบว่าส่วนมากเยาวชนน่าจะประทับใจการเรียนรู้ที่เปิดพื้นที่ให้กับตัวเอง การได้มารู้จัก มาเจอกัน เพราะเวทีเครือข่ายลักษณะนี้ไม่เคยมีในเมืองนครศรีธรรมราช หรือมีแต่ก็น้อยมาก

จากการ AAR ช่วงนี้ ทำให้เรารู้ว่าบางพื้นที่มีเยาวชนเข้าร่วมน้อย และบางพื้นที่ไม่ได้เข้าร่วมตลอดทั้ง 2 วัน เช่น **ตำบลท่าเรือ** วันที่สองไม่ได้มา **ตำบลคลองน้อย** มาวันที่สองวันเดียว มา 2 คน

ตำบลท่าจิว มาวันแรกแต่มาถึงเที่ยง วันที่สองไม่ได้มา มีการรับปากว่ามาแน่ แต่ก็ไม่ได้มา ที่มงานมีข้อเสนอว่าน่าจะมีการคลุกในพื้นที่มากกว่านี้ เราต้องต้องสร้างความมั่นใจ ความเชื่อถือ ให้แก่กลุ่มเด็กท่าจิวให้ได้ก่อน แล้วก็มีคนคอยเชื่อมต่อกับกลุ่มเด็ก ๆ ส่วนแกนนำเยาวชนที่เราคาดหวังเป็นตัวต่อและประสานงานได้บางคนยังชักเข้าชักออก (ไปตามเรื่องตามราวของวัยรุ่น) แต่กลุ่มเด็กที่เราหนุนเสริมเรื่องการเกษตรอยู่ ก็มีผลงานที่น่าพอใจ

แม้จะเป็นเวลาเพียงแค่ 1 วัน 1 คืน กับอีกครึ่งวัน เราเชื่อว่าทุกคนที่มาตลาดนัดครั้งนี้ ไม่ว่าจะเยาวชนหรือเหล่าผู้ใหญ่ใจดีน่าจะซึมซับเอาอะไรบางอย่างที่จุดประกายต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต

เริ่มจากภาคเช้า รำวงที่ไม่ใช่รำวงธรรมดา แต่เป็นรำวงที่ได้รู้จักชุมชน ได้รู้จักการก่อเกิด ได้สร้างศิลปะกันตัวน้อยๆ ในการสืบสานภูมิปัญญาอันหลากหลายพื้นบ้านจากบรรพบุรุษ แม้ใครจะบอกว่าไม่ใช่ของจริงของปักษ์ใต้ หากรูปแบบ ลีลาที่มันงอกขึ้นมา นั้นต่างหากที่บ่งบอกถึงความเป็นพื้นถิ่นนั้นๆ ให้ควรค่าถ่ายทอดสืบต่อไป แม้จะไม่ว่าเยาวชนที่มารำวงวันนี้จะมีอนาคตอย่างไร แต่ในวันนี้ได้รู้ว่าเขาชอบอะไร และน่าจะเป็นพื้นฐานให้เขาได้ค้น ได้คิด ในสิ่งที่ตนเองมีความถนัด และทำไปตามความต้องการของตัวเอง เป็นการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และปลูกฝังต้นกล้าวัฒนธรรมในจิตใจ

ในห้องย่อยของภาคเช้า เราได้แบบอย่างดีๆ ในหลากหลายด้าน อันจะมีคุณูปการต่อการสร้างความเจริญเติบโตในชีวิตของเยาวชน ไม่ว่าจะเป็น **ห้องเกษตร** ที่มีลุงช่วง สิงโพล เป็นปราชญ์ชาวบ้านผู้เต็มเต็ม คู่พ่อลูกสองฟาร์ม ที่สร้างแรงบันดาลใจในการใช้ความรู้พัฒนาอาชีพเกษตร และบัณฑิตคืนถิ่นอย่างสมพร ทองเพิ่ม ที่เริ่มต้นชีวิตด้วยสวนกล้วยอย่างประสบความสำเร็จ **ห้องทักษะชีวิต** โดยโครงการสะพานชีวิต สงขลาพอร์ม มีน้องๆ อดีตผู้ประสบอุบัติเหตุของชีวิตจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กสงขลา มาถ่ายทอดบทเรียนให้เยาวชนรุ่นหลัง **ห้องจิตอาสา** โดยกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ จ.สุราษฎร์ธานี ที่เป็นแบบอย่างของเยาวชนทั้งเรื่องทักษะชีวิตและจิตอาสา ที่ไม่ทอดทิ้งภูมิปัญญาและท้องถิ่นตัวเอง ตลอดจนเห็นคุณค่าของการพัฒนา ด้านไหนที่เป็นฐานสำคัญในการเรียนรู้ **ห้องวัฒนธรรม** นำโดยคุ้ยโดยวิทยานาฏศิลป์นครศรีธรรมราช และมีผู้ใหญ่ใจดีจากวิซชาลัยชุมชนศิลป์พื้นบ้านศรีวิชัย เป็นคนเต็มเต็ม

ต่อด้วยภาคบ่าย เราได้ฟังเส้นทางการบ่มเพาะเด็กและเยาวชนของ
ท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นวัด ที่มีท่านอธิการสมชาย แห่งวัดโพธิวงศาราม นื่องฯ
ณเรงจากทั้งวัดโพธิวงศารามและวัดสระเรียง สร้างสี่สนัธรรมะเตลิเวอร์ได้ไม่แพ้
พระมหาสมปอง **ห้องชุมชน** โดยคนสร้างสุขแห่งไสตันทง ที่ยังคงอุดมการณ์
สร้างโรงเรียนชีวิตให้แก่เยาวชน ห้องที่คนสนุกสนานพร้อมกับการได้แรง
บันดาลใจคือ**โรงเรียนกับการบ่มเพาะเด็กและเยาวชน** มีอ.ประพงษ์ ชุตรัง
แห่งโรงเรียนวัดโพธิ์ทอง อ.นิวัฒน์ บุญญานุรักษ์ โรงเรียนเสาชิงวิทยา และ อ.
นาตยา ..... แห่งโรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์ มาพร้อมกับการประสภารณ์
พัฒนาเด็กทั้งในและนอกห้องเรียนที่แตกต่างกัน สุดท้ายห้อง **อปท.และ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ผู้ใหญ่ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นอบต.ปากพูน อบต.นา
หมอบุญ อบต.ท้ายสำเภา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กศน.เมือง กศน.ชะอวด และ
สถานพินิจ ได้แสดงให้เห็นความหลากหลายแต่มีจุดร่วมเดียวกันก็คือ การ
บ่มเพาะ สร้างชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อให้เยาวชนเป็นพลังในการสร้างสังคมต่อไป

ส่วนในภาคค่ำนั้น การแสดงที่สะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรม ที่ดำรง
อยู่ได้เพราะคนรุ่นใหม่สานต่อ ก่อเกิดขึ้นด้วยความร่วมมือของหลายฝ่าย ทำ
ให้เราความรู้สึกได้ถึงจิตวิญญาณของปักษ์ใต้ ไม่ว่าจะเป็นการโหมโรงด้วยกลุ่ม
มโนราห์เยาวชนจากสงขลาแดนไกล ตามติดด้วยความงดงามของระบำหนัง
ตะลุง โรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์ ไม่เว้นช่องว่างความสุขให้ความเงียบ
เข้าเสียบด้วยลิเกฮูลู โรงเรียนบ้านโนนทุ่ง ของบรรดาเด็กชายตัวน้อยๆ แต่ฝีมือ
และความพร้อมเพรียงทำให้ดูแล้วคึกคัก ปิดท้ายด้วยรัก มิตรภาพ ความอ้อม
เอมใจได้มีส่วนร่วมร้องรำด้วยความสนุกสนาน กับศิลปะดนตรีท้องถิ่นของวง
ไหดำจิว ที่ผู้เล่นตอนนี้ไม่จิวเหมือนชื่อ

ในวันที่สองของตลาดนัด เป็นวันของการซื้อขาย ทั้งเรียนรู้อตัวเอง
เรียนรู้ผู้อื่น ใครทำอะไรดี ๆ ไว้ที่ไหน ด้วยวิธีการ กระบวนการอย่างไร ก็ให้
นำเสนอได้เต็มที่กันในวันนี้ เด็กๆ ได้เรียนรู้ตัวเองผ่านกิจกรรมที่ทำ มีอะไรที่
ดีแล้ว มีอะไรที่ควรต้องปรับปรุง อนาคตข้างหน้าจะเกิดอะไรคิดทำอะไรต่อไป
กระบวนการที่จะทำให้ทุกคนเรียนรู้ตัวเอง คือ การนั่ง ทบทวน เพื่อก่อเกิด

ปัญญา แล้วเราจะเติมเต็มการเรียนรู้ของเราได้อย่างไร ก็คือ เปิดใจ ออกไป แลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ที่ทำกิจกรรมต่างพื้นที่ ต่างประเด็น ต่างบริบท ว่าเขามีอะไรดี ดีอย่างไร จะนำมาปรับใช้กับกิจกรรมของเราได้อย่างไร เราได้ตระหนักว่าน้องๆ เยาวชนเป็นกลุ่มที่มีพลังเหลือเฟือจริงๆ ทั้งพลังความคิดและการลงมือกระทำ นอกจากนี้ยังกล้าแสดงออกได้อย่างน่าทึ่ง ซึ่งถ้าเป็นสมัยก่อนแล้ว น่าจะลุ่มนยาก

สรุปว่าใน 1 วันครั้งนี้เราได้เห็นการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน ในโรงเรียน เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยที่ผู้เรียนรู้มีความสุข สนุก และได้สาระ ผู้ถ่ายทอดมีความสุข เรียนรู้ไปตามความสนใจของตนเอง ซึ่งจะได้รับประโยชน์มากกว่าถูกบังคับให้เรียนรู้ เรียนรู้สาระแห่งชีวิตควบคู่ไปกับสาระทางวิชาการ/เนื้อหา มีพื้นที่สร้างสรรค์ เปิดโอกาสสำหรับการเรียนรู้แก่ทุกคน เรียนรู้ได้อย่างอิสระ เรียนรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

สุดท้าย อยากบอกว่ากระบวนการเรียนรู้สร้างได้ ออกแบบได้ แต่ต้องมีเป้าหมายให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เพราะเด็กและเยาวชนทุกคนมีพลังทั้งพลังในเชิงสร้างสรรค์และเชิงลบ ขึ้นอยู่กับว่าผู้ใหญ่จะเปิดโอกาส ให้พื้นที่แก่เขาด้านไหนมากน้อยเพียงใด และที่สำคัญผู้ใหญ่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี จึงจะสามารถบ่มเพาะเยาวชนที่ดีได้

การเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ วันนี้ได้เกิดขึ้นแล้ว และจะเป็นพลังหนุนกันและกันในอนาคต ร่วมกันการยกระดับกิจกรรมของเยาวชน ร่วมกับผองเพื่อน และกัลยาณมิตรต่างพื้นที่ ต่างวัย แต่ใจเหมือนกัน **“เพราะเราเชื่อมั่น และศรัทธา จึงนำพามาสู่วันนี้ร่วมกัน”**

